

Mesečna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2059 — nočna 2996, 2994 in 2056

SLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011
Praga-Dunaj 24.79

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Bled

Naš Bled je bil zopet pozorišče zelo važnih mednarodnopolitičnih dogodkov, in kakor se dozda vedno, je tudi sedanjí diplomatski razgovor v našem slovenskem biseru dal prav tistemu angleškemu diplomatu, ki je ugotovil, da je treba sklicati mednarodne konference na lepih svežih krajih ob lepem vremenu, ker se samo tedaj razvijajo v prijateljskem razpoloženju in imajo koristne uspehe.

Grški vojni minister general Kondilis, ki je tudi podpredsednik grške vlade in je zaslovel po svoji hitri zmagi nad zadnjim venizeliškim puntom, je bil povabljen v Rim, toda povabilo je sprejel le pod pogojem, da se iz Italije vrne nazaj v Grčijo čez Jugoslavijo. Rim je ta pogoj sprejel in tako smo imeli veliko čast, da tega grškega junaka sprejmemo kot gosta na naših tleh. Mednarodno ozračje je danes vse zastrupljeno po nezaupljivosti, ki vlada od naroda do naroda. Saj že ni manjkalo političnih prerokov, ki so si izbrali nevhvaležen poklic, da sejejo čim več zmede v mednarodnopolitične odnose in da trgajo narazen, če le mogoče, stara prijateljstva in ki so začeli okrog potovanja generala Kondilisa v Rim navijati svoje zlohotne spletke ter mu podtikavati še zlobne namene. Posebno nemški tisk se je v tem odlikoval in je v debelih naslovih objavljal, da se Balkanski sporazum krha in da si Grčija išče drugih prijateljev.

General Kondilis je brez dolgovernih besednih izjav, kot gre vojaku njegovega značaja, s svojim obiskom Jugoslavije, kjer hoče prebiti več dni, zapovedal molke vsem opravljivcem. Dovolil je celo enemu svojih delegatov, da je v izjavi »Slovenec« posebej podčrtal to dejstvo in da je prijateljstvo in sodelovanje z našo državo imenoval temeljni kamen grške mednarodne politike. Grčija je močna pomorska sila in kot taka ima potrebe in skrbi, ki jih kontinentalne države ne poznajo v tistem obsegu. Značaj njenega gospodarstva jo tudi usmerjuje na morje, da si s trgovino prisluži kruha za svoje prebivalstvo. Kot država-trgovka ne more in ne sme prenašati nobenih nespornostov na zunanji in je tudi njena zunanja politika stremela za tem, da si ohrani vsepovsod samo prijateljstva. Z velikanskimi žrtvami je spravila s pota celo stoletno sovraštvo do Turčije, samo da bi okrog svojega morja odstranila vse ovire, da si njeno prebivalstvo v svobodni trgovini služi potrebno za svojo eksistenco. Toda navzlic veliki širokogrudnosti, ki ji jo nalaga njen zemljepisni položaj in ustroj njenega gospodarstva, se je Grčija po dobrem in premišljenem prevdaru v obrambi svoje državne neodvisnosti in nedotakljivosti oslonila na Balkanski sporazum in še posebej na našo državo, ker je razumela, da ji je ta opora za gojitev drugih prijateljev gospodarskega značaja neobhodno potrebna. Bivanje generala Kondilisa na Bledu ima po generalovih intencijah in s tem po intencijah grške vlade v prvi vrsti namen, da to resnico še enkrat s povdorkom pove vsej Evropi.

Jugoslovanski ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović in vojni minister naše hrabre vojske general Živković sta si šela v svojo dolžnost, da grškega junaka in politika osebno sprejmeta ob vstopu v našo državo in da v svoje roke sprejmeta daljnosežno zagotovitev Grčije, da je prijateljstvo z našo državo temeljna osnova njene zunanje politike. Dr. Milan Stojadinović je v ladni izjavi, s katero se je predstavil Evropi, v istem duhu in v istem notranjem prepričanju izpovedal svojo trdno voljo, da bo gradil zunanje politično udejstvovanje naše države na tri trdne temelje, med katerimi je Balkanski sporazum, torej zvesto prijateljstvo do sosedne Grčije, med najmočnejšimi. Svojo prvo izjavo je sedaj še ponovil, ko je dopisniku dunajske »Neue Freie Presse« z veliko jasnostjo odgovoril, da se zunanja politika Jugoslavije oslanja na Balkanski sporazum, na Malo zvezo in na Francijo, torej na mednarodno-politično zgradbo, v kateri igra Grčija tako bitno vlogo.

V drugih okoliščinah bi nas morda bolj zanimalo, o čem sta se general Kondilis in naš ministrski predsednik razgovarjala sredi čara blejskih krasot, toda ko poznamo tako osnovno črto naše kakor grške zunanje politike, vemo, da ne bo senzacija. Kajti utrjevanje jugoslovansko-grškega prijateljstva, njegovo izpopolnjevanje na vseh področjih, na političnem, vojaškem, kulturnem in gospodarskem, ne imenujemo senzacija, temveč logično posledico spoznanja naših in grških potreb, da se Jugoslavija in Grčija ohranita kot dve močni in neodvisni državi na Balkanu v službi načela, da naj na Balkanu vladajo in si ustvarjajo svojo srečo le balkanski narodi.

Blejski sestanek, ki je prišel skoraj istočasno kot obisk našega kneza-namestnika pri romunskem kralju in mu v kratkem sledi sestanek Male zveze v Belgradu, bo vrnil jasnost političnemu položaju Evrope in to v trenutku, ko so na delu sile, da v zmedii velesil delajo svoje račune. Sinaja, Bled, Belgrad, to bodo tri žarometi za razčiščenje vseh negotovosti. Hvalježi smo generalu Kondilisu in predsedniku vlade dr. Stojadinoviću, da sta tako pogumno prispevala k temu, da bo evropska politika bolj jasna in bolj konstruktivna.

Münsterski škof na psovke Rosenberga

„Ne bojim se groženj...“
„Ne spominjam se, da bi bile kedaj grožnje preplašile katoliškega škofa, da ne bi bil storil dolžnosti, ki mu jo nalaga vest“

»Slovenec« je poročal, kako grdo je bil napaden münsterski škof Galen od Alfreda Rosenberga in notranjega ministra Fricka, ker se je postavil za najbolj primitivne krščanske pravice. Na te napade odgovarja škof Galen v spodnji vesti:

Münster, 15. julija. SE. 15.000 katoličanov se je udeležilo spominske procesije v spomin na osvoboditev mesta od anabaptistov v 16. stoletju. Letos je postala procesija pa prav za prav ogromna manifestacija katoliškega ljudstva za svojega nadpastirja in za načela, ki se jim katoličan pod nobenim pritiskom, naj traja še tako dolgo in naj bo še tako hud, nikdar ne bo odrekel. Mesto je valovilo od množice, ki so prihajale od vseh strani, predvsem moški in fantje, da se udeležijo procesije, ki jo je vodil sam škof Galen. V stolnici je imel škof Galen govor, ki ga pa oblasti niso pustile prenašati po radiu, tako da ga tisoči in tisoči, ki niso mogli v

cerkev, niso mogli slišati. Škof Galen pa je stopil pred cerkevna vrata in ponovil večji del svojega govora zbranim vernikom. Med drugim je dejal tudi sledeče:

»Hoteli ste pokazati svojo vdanost in zvestobo do svojega nadpastirja, ki vam ga je dal Bog. Zahvaljujem se vam za vašo zvestobo. Očitki, ki so leteli na mene, ki me zadeli, če bi ne bil svest, da sem storil le svojo dolžnost. Očitki bi me zadeli še prej, če bi bil le slutil, da so v vaših sreih zbudili nezaupanje do mene ali dvome v moja dejanja, če bi bili izpodkopali vašo ljubezen do svojega škofa. Očitkom so dodali še besede, ki zvenijo kot grožnje. Ne spominjam se, da bi bile kdaj grožnje mogle prestrašiti kakšnega münsterskega, ali še boljše rečeno, kakšnega katoliškega škofa in ga ovirati, da javno pove in javno dela, kar misli, da je njegova dolžnost. Eden mojih prednikov se je svoje dni dvignil proti Napoleonu. Drugi proti Bismarcku in je bil vržen v zapore v dobi

kulturnega boja. Ne vem, kaj bodo storili z menoj. Ali mi bodo vzeli svobodo, ali me bodo zaprli, ali mi bodo dodelili novega trpljenja? Ali me čakajo muke? Ne vem! Ne bojim se groženj in samo to vem, da je vse katoliško ljudstvo münsterske škofije ostalo zvesto svojemu nadpastirju, ki so ga ravno pred 60 leti vlekli na sramoten način v zapor in ga tam mučili. Prosim vas, da se ravnate po zgledu vaših prednikov, kakor se bom tudi jaz, navzlic psovkam in navzlic vsem grožnjam ravnal po zgledu katoliških škofov Nemčije in Münstra.«

Med ljudstvom je zavladalo velikansko navdušenje in tisoče rok se je dvignilo v pozdrav svojemu škofu in v prisego, da bodo ostali zvesto ob njem, naj pride kar hoče. Policija od začetka ni posegala vmes, še le proti koncu slovesnosti je na mirnem način razganjala ljudi, ki pa so se že itak sami brez hrupa in neredov razšli na svoje domove.

Veliki dnevi na Bledu

Gen. Kondilis odhaja Posvet poslanikov Balkanske zveze in Francije

Bled, 15. julija. c. Na Bledu je bilo zjutraj še vse mirno, ko se je že začelo življenje na našem diplomatskem gradiču v palači Belvedere v hotelu Toplice. Ob 8 zjutraj se je predsednik vlade dr. Stojadinović odpravil v Bohinj v spremstvu šefa kabineta Protiča. Oba sta bila v svečanih črnih oblekah in je bilo na ta način mogoče opaziti, da se je danes pričel najvažnejši dan blejskega sestanka.

Ob 9 dopoldne se je pripeljal iz Sinaja v Bohinjsko Bistrico knez-namestnik Pavle, ki je predsednik vlade dr. Stojadinoviča takoj sprejel v avdijeno. Po avdijenci v dvornem vlakcu so se vsi skupaj odpravili v Bohinj, kjer se je knez-namestnik Pavle podal v svojo rezidenco. Predsednik vlade dr. Stojadinović se je za nekaj časa umaknil v hotel Sv. Janeza.

Kondilis v Bohinju

Točno ob 11.10 se je z Bleda pripeljal grški vojni minister general Kondilis v brezhibnem fraku v Bohinj, kjer se je takoj podal v dvorec kneza-namestnika. Knez-namestnik Pavle je generala Kondilisa takoj sprejel v avdijeno. Kmalu po pol 1 se je v Bohinj pripeljal še grški poslanik na našem dvoru g. Melas. V gradiču knez-namestnika so se medtem zbrali predsednik vlade dr. Stojadinović s šefom kabineta Protičem, general Kondilis, poslanik Melas ter poslane grškega parlamenta in član zunanje političnega odbora Meroouris ter adjutant Nj. Vel. kralja Colak-Antič. Ob 13 sta knez Pavle in kneginja Olga priredila intimno kosilo na čast gostom. Kosilo je trajalo do 2 popoldne, nakar sta se predsednik vlade dr. Stojadinović in general Kondilis v istem avtomobilu vrnila na Bled. V ostalih avtomobilih pa je bilo spremstvo: poslanik g. Melas, romunski poslanik na našem dvoru Gunarescu, šef kabineta zunanjega ministristva Protič ter ostali.

V Belvedere

Tudi turški, romunski in franc. poslaniki povabljeni

Ob 4 popoldne so se na Belvedere na Bledu pričela posvetovanja. Prvi je prišel v palačo romunski poslanik Gunarescu, kmalu nato pa poslanik Hajdar bej. Ob tri četrt na 5 je prišel v

dvorec francoski poslanik Dampierre, ki je izjavil, da je prišel na ta sestanek samo zato, da izvrši svojo dolžnost. Ta posvetovanja so trajala nekako do pol 6.

Z dopisnikom „Slovenca“

Medtem je imel dopisnik »Slovenca« priliko razgovarjati se z gospodom poslancem in članom zunanjega parlamentarnega odbora Meroourisom. Odlični grški politik mu je ponovil isto izjavo, kakor jo je dal večerj našemu dopisniku. Poudaril je, da smatra za svojo dolžnost, da se na poti iz Rima ustavi v Jugoslaviji in tako ponovno podčrta prijateljstvo, ki veže Grčijo in Jugoslavijo. Na vprašanje dopisnika, ali se je na tem sestanku govorilo o vzpostavitvi grške monarhije, mu je poslanec privatno odgovoril: »Mi smo odločitev o monarhiji prepustili grškemu narodu in plebiscit se bo vršil 15. novembra. Zadeva dinastije je zadeva grške notranje politike in boste razumeli, da vam ne morem več povedati.«

Kondilisova izjava

Ob 6 je general Kondilis sprejel časnikarje in jim podal sledečo izjavo:

Poljska pripravlja Mir z Ukrajinci?

Potovanje notranjega ministra po vsej Ukrajini

Varšava, 15. julija SE. Po razpustu sejma in še pred razpisom novih volitev po novi ustavi se pripravljajo na Poljskem tako v notranji, kakor v zunanji politiki važne spremembe. Zdi se, da bo zunanje ministristvo izvedla splošno iščenje po vseh važnejših diplomatskih zastopstvih. Poleg sprememb, ki so se že zgodile na balkanskih poslaniških postojankah pridejo sedaj na vrsto veleposlaništva v Washingtonu, Parizu, Rimu in Vatikanu. Poslanek v Ameriki Patek bo vpokojen in pride na njegovo mesto sedanji predsednik senata Raczekiewicz, na mesto pariškega poslanika Chlapovskega, ki gre v pokoj, pride sedanji državni podtajnik grof Szembek. V Rim pride baje grof

Potocki na mesto dosedanjega Wysokega. Kdo bo nadomestil vaticanskega poslanika Skrzynskega, še ni znano. Za državnega podtajnika v zunanjem ministristvu pa bo imenovan sedanji poslanik v Pragi grof Grzybowski. Tudi naslednik v Pragi še ni določen.

Najvažnejši preobrat pa pričakujejo v notranji politiki v vprašanju Ukrajincev. Pretekli teden je prišla v Varšavo večja deputacija opozicijskih Ukrajincev in je predsedniku vlade Slaweku izrazila željo za lojalno sodelovanje. (»Slovenec« je 6 tem takrat poročal. Op. ured.) Sedaj pa namerava napraviti daljši obisk ukrajinskim pokrajnam še notranji minister in hoče stopiti v stik, kakor pravi, z vsemi plastmi ukrajinskega naroda, tudi z opozicijskimi, ter se z njimi natančno dogovoriti o načinu sodelovanja in o pogojih zanj. Imenovane poskuse razčiščiti odnose sedanjega režima z ukrajinsko narodno manjšino, ki šteje 7 milijon ljudi je treba pozdraviti, a navzlic vsemu spremljati še z veliko rezervno, ker je treba čakati na otipljiva dejstva, ki bodo dokazala, da hoče poljska vlada zares napraviti pravičen mir v Ukrajini in popraviti krivice, ki jih je povzročila nespretna roka nekaterih prejšnjih notranjih ministrov.

Volitve 12. — 15. septembra

Varšava, 15. julija AA. Uradni list objavlja odlok predsednika republike, s katerim razpisuje nove volitve. Volitve v sejm bodo 12. septembra, volitve v senat 15. septembra. Obenem je razpuščen deželni zbor Šleske.

Varšava, 15. julija AA. Tri poljske podmornice so krenile v Taljin, da vrnejo obisk ostonske mornarice.

Konferenca velesil o Abesiniji

Pariz, 15. julija. AA. Havas poroča iz Londona: »Times« poziva angleško vlado, naj skuša doseči mirno in prijateljsko ureditev italijansko-abesinskega spora še pred sestankom DN, ki bo v Zenevi 25. avgusta. List priznava, da za službi Abesinija marsikateri očetek. V njeni notranjosti so neredi na dnevnem redu, prav tako vladajo v Abesiniji napoli divji občiji in suženjstvo še vedno ni odpravljeno. Navzlic temu pa list ne prikriva, da bi kazalo staviti pravne predloge Italiji ne toliko radi želje, da ji ugodijo, kolikor radi sveta Zveze narodov, ki je začel v kočljiv položaj. Verjetno je, da se bo še pred sestankom Zveze narodov vršila posebna konferenca med zastopniki Francije, Italije in Anglije. Ta konferenca, bi morda izgladila pot za mirno rešitev italijansko-abesinskega spora.

180.000 mož

Pariz, 15. jul. AA. Havas poroča iz Rima: Z mobilizacijo nadaljnjih dveh divizij je Italija dokončala svoje mobilizacijske načrte za pohod v vzhodni Afriki. Dozdaj je bilo mobiliziranih 10 divizij. Od teh pet pehotnih s skupno 65.000 možmi in pet divizij milice s 50.000 možmi. Razen tega ima Italija v vzhodni Afriki 35.000 kolonijalcev. K temu je treba dodati tudi 30.000 do 40.000 deželne ceste. V celoti razpolaga Italija za svoj pohod v vzhodni Afriki z najmanj 180.000 možmi.

Rim, 15. julija. »Gazzetta Ufficiale« je objavila dekret o ustanovitvi posebne generalnega komisarijata za produkcijo vojnega materiala.

Jesenice stavkajo

2000 kovinarjev je danes stopilo v stavko

Jesenice, 15. julija.

Položaj med KID in delavstvom na Jesenicah se je tekom zadnjih dni tako zaostri, da so na splošno vsi pričakovali tega, kar se je danes zgodilo. Danes popoldne je namreč stopilo v stavko 2000 jeseniških delavcev, ker je podjetje KID kršilo kolektivno pogodbo. Delavstvo bi rado potrdilo svojih zaupnikov stopilo v stik s podjetjem v svrhu razgovorov, podjetje pa zaupnikov sploh ni maralo sprejeti in jim je pokazalo vrata. To je zelo delavstvo kot povod za splošno stavko, ki je zbruhnila ob 2 popoldne.

Vsa jeseniška javnost je na strani delavstva. Stavkujoče delavstvo upravičeno pričakuje moralne opore ne samo od nje, ampak tudi od oblasti, saj je poseglo po tem skrajnem sredstvu le v obrambo svojih najelementarnejših pravic. Posebno od oblasti pričakuje moralne opore, zlasti se, ker je danes popoldne dobilo vtis, kakor da so javni organi na strani podjetja.

Proračun pred finančnim odborom

Nov zakon o bankah in samoupravnih hranilnicah

Belgrad, 15. julija. m. Razprava v finančnem odboru se je sinoči zvečer ob 10 nadaljevala. Trgovinski minister Vrbanić je v svojem ekspoziciji govoril o kliringu ter o stremeljnih vlade najti nova tržišča za naše pridelke. Mi imamo dovolj za izvoz blaga, ki pa ne odgovarja zahtevam inozemstva. Po njegovem mnenju se je carinski obdize s padcem dinarja omililo. Promet z inozemstvom je otežkočen zaradi kontingentov, odnosno radi avtarkične politike drugih držav. Naši denarni zavodi preživljajo kronično krizo. Vlada posveča temu vprašanju veliko pozornost. Z raznimi dosedanjimi odredbami ni bilo našim denarnim zavodom dovolj pomagano. Na koncu svojega ekspozicije govori o trgovinski politiki in o pogodbah. Napovedal je, da se pripravljata zakona o bankah in o samoupravnih hranilnicah.

V debati so se oglašili skoro vsi člani odbora. Joca Georgijević zahteva, da se reši vprašanje denarnih zavodov in da se zaščiti srednji stan trgovcev in obrtnikov, zahteva 6-mesečni moratorij, zavzema se za svobodno žitno trgovino, govori proti PRIZAD-u, za katerega zahteva preosnovno. Zavzema se za obnovitev trgovinskih zvez s SSSR.

Narodni poslanec dr. Jure Koca pravi, da je kriza naših denarnih zavodov postala naša jugoslovanska posebnost, ker so v vseh državah to vprašanje rešili. Ugotavlja, da je prejšnja politika dr. Djordjevića privedla do tega, da imamo na eni strani samo kapitaliste milijonarje, na drugi strani pa siromake. Zahteva, da naša trgovinska politika zaščiti malega človeka in domači kapital.

Finančni odbor je nato sprejel proračun trgovinskega ministrstva.

Kritika našega telefona

Na dopoldanski seji finančnega odbora je pričela razprava o proračunu prometnega ministrstva. Prometnega ministra dr. Spaha, ki je nalahko obolev, je zastopal minister za socialno politiko dr. Preka. V razpravi o proračunu tega ministrstva je bilo izrečenih

Miren 14. julij v Parizu

„Pol milijona ljudi pri rdečih manifestacijah“

Pariz, 15. julija. AA. Letošnja proslava nar. praznika, za katero so bili zadnje dni toliko v skrbeh, je potekla v najlepšem miru in redu. Tako vojaške parade, kakor velikih manifestacij ljudske fronte in patriotske lige so se udeležile velike množice ljudstva. Obe organizaciji sta priredili manifestacijske obhode tudi v drugih mestih, zlasti pa v Le Havru, Bordeauxu, Limogesu, Toulousi in Toulonu.

Patriotske organizacije so se zbrale na Blizejskem polju in defilirale mimo svojih voditeljev pod slavoletom Zmaga. Njih nastop je bil zelo discipliniran. Pristaši »Ognjenih kričev« so nastopili ločeno od ostalih ter so ljudem posebno imponirali zaradi svojega strunnega vojaškega nastopa. Nacionalistične manifestacije so trajale vse do 19.

V vzhodnem delu mesta so se vršile mani-

Enkrat za vselej

»Jutro« se zadnje dni zelo trudi, kako bi umetno izkonstruiralo neko bistveno razliko med gledanjem našega lista na državno in narodno edinstvo in med tozadevnim stališčem vlade dr. Stojadinovića. Kako mi razumemo to vprašanje, glede katerega smo dosledno svoje stališče neomajno povdarjali in zagovarjali ves čas, kar naša država obstoja, zlasti pa za časa vseh režimov, ki so bili na vladi po letu 1929, smo povedali v avdioniku od nedelje, 14. julija t. l. in zato v tej zadevi za »Jutrom« ne bomo več polemizirali. Veseli nas le, če se je »Jutro« približalo našemu naziranju, da je treba absolutno odklanjati tak nacionalni jugoslovanski unitarizem, v katerem bi morala izginiti naša narodna individualnost. Glede edinstvene jugoslovanske države in edinstvenega državnega ljudstva (Staatsvolk) pa itak ni bilo nikoli, vsaj med nami ne, nobenega dvoma in nobenega vprašanja, da smo v tem oziru s Hrvati in Srbi eno.

Odločno pa moramo odklanjati poizkus »Jutra«, ki v svoji ponedeljski številki zo-

Javornik, 15. julija.

Položaj, ki je bil v nedeljo, je ostal nespremenjen. Pogajanja, katera so se pričela v soboto, niso še rodila uspeha. Prebrali so pri teh pogajanjih zahteve delavstva, jih obravnavali in pustili odprte. Danes v ponedeljek se pogajanja nadaljujejo. Prenesli so jih na nevtralna tla na osnovno šolo na Koroški Beli, kjer sedaj zaseda delavski parlament 41 članov. Navzoči so nadalje zastopniki oblasti in podjetja. Podjetje zastopa tudi glavni ravnatelj Noot. Pogajanja se v času tega poročanja še nadaljujejo. Ozračje je dokaj ugodno, vendar so uspehi neznani.

Orožništvo je pomnoženo, in sicer tako na Javorniku, kakor tudi na Jesenicah, kjer je delavstvo solidarno z delavci v tovarni na Savi danes deloma stopilo v štrajk. Upamo, da na Javorniku in tudi drugod ne bo prišlo do incidentov in da bo vsako poseganje orožnikov v spor odpadlo.

največ kritik zoper telefonsko službo. Strokovni referent ministrstva je na te pripombe odgovoril, da je vzrok temu v tem, da ni kreditov za nove naprave.

Slovenski poslanci dr. Jure Koca, dr. Andrej Veble in dr. Ivan Lovrenčič so se živo zavzemali za železniško zvezo s morjem (Kočevoje—Vrbosko).

Na upravičene pripombe poslancev Kabalina in Luke Kostrenčiča o slabem stanju naših pristanišč je v imenu prometnega ministra odgovoril dr. Nikola Preka. Dejal je, da bi se to vprašanje lahko rešilo, če bi se predlagal dodatek k finančnemu zakonu za najetje posojila 60—70 milijonov Din za ureditev pristanišč, ki bi se vračalo letno v znesku po 12,5 milj. Din.

Joca Djordjević zahteva, da znižajo tarife za blagovni promet in da bi ekspresni vlak v Bukarešto vozil skozi Belgrad in Pančevo, ne pa skozi Kikindo in Subotico. Nikola Zuber in Baslović sta govorila o potrebah zgraditve železnice v Črni gori. Pomočnik prometnega ministra Vladković jima je odgovoril, da je za zadevno graditve železniških prog že razpisana licitacija.

Proračunska debata se nadaljuje.

Danes konec debate

Razprava o dvanajstih in finančnem odboru se bo najbrž končala najkasneje jutri dopoldne. Razprava v plenumu se bo pričela najkasneje v četrtek dopoldne. Ker mora biti proračun sprejet do 1. avgusta tudi v senatu, bo razprava v plenumu najbrž končana v ponedeljek 21. julija. Po sprejetju proračunskega zakona bo izvoljen posebni odbor, ki bo imel nalogo razpravljati o tiskovnem zakonu, zborovalnem zakonu in volivnem zakonu. Tak odbor bo izvoljen tudi v senatu. Verjetno je, da bo ta odbor imel 21 članov, kakor jih imajo stalni skupščinski odbori.

Iz poslanskih klubov se poroča, da bosta oba, skupščinski in senatni odbor, skupno razpravljala o vladnih predlogih glede spremembe političnih zakonov. V tem slučaju bo odpadla posebna razprava v senatu.

festacije levičarskih organizacij. Tudi spreved delavskih množic, v katerem je korakalo, kakor poročajo socialistični listi okrog 400.000 ljudi, se je razvil v najlepšem redu. Mimohod je trajal cele 3 ure. Na čelu posameznih organizacij so nosili poleg socialističnih in komunističnih praporov tudi narodne trobojnice. Množice so burno vzklikale proti fašizmu. Ob zaključku manifestacij je imel vodja ljudske fronte Daladier kratek govor, ki je bil sprejet s silnim navdušenjem.

Po objektivnejših podatkih se je levičarske manifestacije udeležilo 200 do 300 tisoč ljudi. Najmanj toliko ljudi pa je sodelovalo tudi pri manifestacijah nacionalističnih organizacij. Tudi na deželi so manifestacije potekle v miru in redu. Le v Limogesu je prišlo do manjših spopadov in je bilo nekaj ljudi ranjenih.

pet hoče spraviti v nasprotstvo naš neizpremenljivi temeljni nazor z govorom g. dr. Markovića, ki je v svojem splitskem govoru zopet naglašal potrebo jugoslovanske orientirane skupne stranke in radikalov, SLS in dr. Spahovih muslimanov. Dr. Laza Marković je v Splitu izjavil, da je njegova stranka za politiko sporazuma s Hrvati in je s tem potrdil naše naziranje glede skupnosti Slovencev, Hrvatov in Srbov, kajti če bi on ne predpostavljaj, da so Slovenci, Srbi in Hrvati tri nacionalno vsaka zase opredeljene narodne individualitete v eni državi in v eni državno-ljudski celoti, potem bi ne govoril o sporazumu, kakaj tam, kjer imamo en sam popolnoma nediferenciran narod, kakor si to predstavljajo jugoslovanski unitaristi, tam sploh ne bi imelo smisla govoriti o sporazumu.

Pričakujemo torej, da bo »Jutro« opustilo svoj najnovejši jako prezorni manever, ki gre za tem, da bi se zbudil vtis, kakor da mi ne soglašamo z narodno radikalno stranko, oziroma s stališčem vlade dr. Stojadinovića. Naše državno nacionalno stališče ostane danes tako, kakor je bilo včeraj in vselej.

Dva važna politična govora

Dr. Milan Kostić

„Vlado dr. Stojadinovića, dr. Korošca in dr. Spahe pozdravljamo“

V Vukovaru je bil dobro obiskan shod združene opozicije, na katerem je govoril dr. Milan Kostić, srbski opozicionalec iz Vojvodine, bivši brantlec dr. Mačka, ki je izvajal sledeče misli:

Tudi Vojvodina avtonomija

5. maja je zmagala združena opozicija. Opozicija je ves čas stala na stališču skupne države, v kateri je samo zahtevala enakost in ravnopravnost. Dr. Mačka so očitali, da je proti državi, toda on je to dementiral in izjavil, da je za državo na podlagi ravnopravnosti in da si prizadeva za rešitev hrvatskega vprašanja samo v okviru te države. Cenzura absolutističnih režimov pa te izjave ni dovolila priobčiti. Prečanskim Srbom so govorili, da je srbstvo v nevarnosti. Poleg svobodne Hrvatske mora biti svobodna Srbija in svobodna Vojvodina. Vojvodina je že pred leti v novosadski resoluciji zahtevala, da mora ravnopravno s Hrvatsko in Srbijo dobiti avtonomijo.

Korupcija pod bivšimi režimi

Govornik je prešel potem na korupcijo in demoralizacijo raznih političnih oseb v bivših režimih. Našička afera je kričel dokaz moralne krize in pokvarjenosti pod bivšimi režimi. Izvestni politiki tistih režimov so se vedno opredeljevali tako, kakor jim je kazala njihova osebna korist. Ker je bila ljudska volja tako potlačena, da ni bila mogoča nobena kontrola nad politikom, zato je zavladala pod Srbičiem, Uznovičiem in Jevtičiem strašna korupcija. Zlasti je Kostić napadel dr. Svetislava Popovića, dr. Kojića in dr. Velizarja Jankovića v zvezi z našičko afero. Ni bilo vasi, ki ne bi bila žutila korobača Bogoljuba Jevtića in njegovega notranjega ministra Velje Popovića. Kostić je nato govoril o odkritju ljubljanskega »Slovenca« in drugih listov, kako je Velja Popović pripravljaj konfinacije in teroristične čete, takozvane Pofe. Mi ne rabimo »Pofov«, ker imamo dobro vojsko, policijo in orožništvo. Pri teh besedah govornika so vzklikali zborovalci: »To so protidržavni elementi! Zivela vojska!« Nato je nadaljeval dr. Kostić: 1.080.000 glasov opozicije je več vredno nego 1.700.000 glasov Jevtića, ki so bili prigoljufani. Združena opozicija je izdelala elaborat o teh goljufijah in on se nahaja v arhivu glavnega volivnega odbora. Volilni teror se je vršil od zgoraj. Dr. Kostić je citiral več naredb in instrukcij policijskih oblasti v vukovarskem okraju. Toda hrabro držanje kmetskega ljudstva je Jevtićevo vladno vrglo.

Vlada mora popraviti krivice, ki so bile storjene

Mesto Jevtičevega režima je prišla vlada dr. Stojadinovića in meso nje je prišel svobodni režim. Vlada dr. Stojadinovića, dr. Korošca in dr. Spahe moramo pozdravljati, ker je silno olajšala položaj državi in ljudstvu. Dr. Kostić je nato vladu pohvalil in naglašal njeno dosedanje uspešno delo za pomirjenje in ureditev notranjih razmer v državi. Združena opozicija, tako je nadaljeval, je za nevtralno vlado, ki naj uvede svobodne volitve. Združena opozicija je po padcu Jevtičeve vlade sklenila, da počaka, da vidi dr. Stojadinovićevo vlado na delu. Ta vlada ima dolžnost, da popravi krivice, ki so bile narejene, predvsem predsednikom občin in občinskimi uradnikom kakor tudi profesorjem in učiteljem, ki so bili odpušteni samo zato, ker zaradi svojega prepričanja in poštenja niso mogli glasovati za Jevtićevo vlado, ampak so glasovali za opozicijo. Delo vlade, da se izda volivni zakon in drugi politični zakoni, dokazuje, da so dr. Stojadinovića, dr. Korošca in dr. Spahe na pravem potu. Zdej, ko obstoja upravičeno upanje, da se rešijo poglobljena politična vprašanja, se bo moglo začeti tudi plodovito delo, da se popravi naše gospodarske razmere.

Poslušalci so govor dr. Kostića burno odobraval.

Joca Jovanović

Zaupamo Stojadinoviću

Dne 14. julija, to je v nedeljo, je bil velik shod izvenparlamentarne opozicije v Banjaluki, ki se ga je udeležilo okoli 30.000 ljudi. Ni bilo kraja v vrbaski banovini, kateri ne bi bil zastopan na tem zboru. Vzklikajoč: »Zivela opozicija«, »Zivel seljački front«, »Zivel sporazum Srbov in Hrvatov«, so kmoti defilirali v četveroredih pod zastavami. Na odru se je prikazal g. Joca Jovanović, ki je imel govor, v katerem je poudarjal sledeče misli:

Ljudstvo je močnejše od kogarkoli

Dočim sem mogel preje govoriti samo pod senco bajonetov in sem enkrat moral celo uteči orožnikom skozi okna, vam morem danes popolnoma svobodno povedati svoje misli. Takrat sem vam rekel, da se mora vse kmetsko ljudstvo brez ozira na vero združiti, da dá vsak svoj glas po vesti za svobodo, pravdo in zakonitost proti bivšemu nasilnemu režimu. Dasi so takrat nas in glavnega nosilca naše liste dr. Mačka klevetali, da je napravil zaroto proti državi, se vi niste zbal in ste 5. maja pokazali, da je ljudstvo močnejše od česar in kogarkoli. Vlada Jevtića si je kljub temu, da je večina ljudstva glasovala tako tukaj kakor drugod proti njej, izgoljufala večino, ki pa je bila na tako slabih nogah, da je morala organizirati teroristične trojke in petorke, da se s terorjem obrani na površini. Kljub temu je ta »svetina« pobila kakor milni mehur, ker ni imela nobenega programa in nobene zaslonbe v državi. Trajala je točno od petka do sobote in ravno ko so mislili, da so dobro in trdno zajahali narodnega konja, jih je vrgel s sedla!

Kdo je vrgel to družbo? Vrgla jo je združena opozicija. Vrgli ste jo vi, ki se niste dali preplaziti od nobenega strahovanja, tako da vašega glasu ni slišal samo Belgrad, ampak vsa Evropa. Medtem, ko je svet bral, da ima Jevtić »svetokanjsko večino«, pa je tudi zvedel, da so nekateri njegovi poslanci dobili samo 400, eni celo samo 150 glasov, oni pa, ki so dobili po 30.000 glasov, niso prišli v skupščino. »Times« je takrat napisal članek in vprašal: »Kakšna politika je to, namreč g. Jevtić, da ne vidi in ne čuti narodne volje in želje?« In ta ljudska volja združene opozicije Srbov in Hrvatov je vrgla Jevtićevo vlado tako, da se ne bo nikoli več povrnila. To je čisto pravično plačilo za režim, ki je predstavljal nezakonitost. Po tem padcu so bili predstavniki opozicije vprašani, naj povedo, kako mislijo, da naj se naša država v bodoče upravlja.

Opozicija je odgovorila, da je samo en način, ki more zadovoljiti ljudstvo, a to je, da se vrne vera v zakonitost, da morajo vsi brez razlike, Srbi, Hrvati, Slovenci in muslimani, biti pred zakonom enaki in ravnopravni in da se ljudstvu, ki te državo gorke ljubi in želi, da bi bila velika in trdna, vrne svoboda.

Te naše zahteve so se upoštevale in sestavila se je nova vlada, ki ima nalogo, da čimprej vrne zaupanje v državo in njeno avtoriteto in uvede zakonitost. Po mnenju naše opozicije bi ta vlada morala imeti začasen značaj. Najprej je njena naloga, da vrne ljudstvu svobodo, predvsem pa, da pripravi nove volitve, in sicer svobodne in tajne, da ljudstvo izreče, komu ono poveri svoje zaupanje. Mi imamo v vlado dr. Stojadinovića zaupanje, dekler bo te nalogo vršila, smo pa v združeni opoziciji proti temu, da vlada dr. Stojadinovića, dr. Spada in dr. Korošca dela s to narodno skupščino.

Ne zaupamo pa narodni skupščini

Ta narodna skupščina po našem mnenju nima kvalifikacije, da vrši ljudske posele in zato imamo in bomo imeli v vlado dr. Stojadinovića zaupanje samo dotlej, dokler bo delala po programu, ki ji je bil postavljen, to je, da vrne ljudstvu one svobode, ki so potrebne, da pridemo po tajnem in neposrednem glasovanju do skupščine, ki bo resnično izraz svobodne ljudske volje. Zato sedaj še čakamo in ne bomo proti tej vladi, ampak ji bomo zaupali, dokler bo šla naprej po programu, ki si ga je stavila za nalogo, toda, kakor rečeno, mi smo odločno proti temu, da bi ta program izvajala pod Jevtičiem izvoljena narodna skupščina.

Nato je govoril J. Jovanović o dr. Mehmedu Spahi in je dejal, da je Spaho po njegovem mnenju napravil napako, da je zapustil združeno opozicijo. Toda, tako je nadaljeval Joca Jovanović, on je bil vedno pošten in pravičen človek in mi smo prepričani, da se v vladi dr. Stojadinovića ne bo naredilo nič slabega, dokler je Spaho v njej. Glede združene opozicije je Jovanović dejal, da bo vzajemno nadaljevala svoje delo in da je njen program itak že narejen. Ona hoče nove volitve na podlagi sloge, bratstva in zblizanja med Srbi in Hrvati. Na tem programu bomo ostali in sedaj je na vas, da se bo ta program popolnoma izvedel.

Po skupščini se je vršil velik manifestacijski obhod.

Socialistična „Svoboda“ razpuščena

Ljubljana, 15. julija.

Z datumom od 13. julija 1935 datirano in z odpravno številko II-2 No 361-57 je ban dr. Puc izdal naslednjo

odločbo:

Kraljevska banska uprava razpušča na osnovi § 11 zakona o društvi, shodih in posvetih društvo »Svoboda«, delavska kulturna in telovadna zveza Jugoslavije v Ljubljani radi ravnanja zoper državni in družabni red in radi prekoračenja statutarnega delokroga. S tem so razpuščena vse njene podružnice v dravski banovini. Zoper to odločbo je dopustna pritožba na ministrstvo notranjih poslov v 15 dneh po dnevu dostavitve, vložiti pa bi jo bilo kolekovano s kolekom 20 Din pri kraljevski banski upravi. Morebitna pritožba po 2. odst. § 11 že imenovanega zakona nima odločilne moči.

Ban dr. Dinko Puc, s. r.

Ta odlok smo prepisali na policijski upravi, nismo pa dobili na vpogled razlogov. Ljubljanska policija je ta odlok izvršila danes s tem, da je popisala premoženje centralne »Svobode«, ter njenih podružnic, kolikor so na ljubljanskem policijskem področju, to je v Ljubljani (v poslopuju Delavske zbornice), na Viču in v Zgornji Šiški. Kakor smo izvedeli, pa so posamezni okrajni glavarji izvedli ta odlok že včeraj po raznih podeželskih krajih, kjer so podružnice »Svobode« obstojale.

Naš novi poslanik v Bruslju

Belgrad, 15. julija AA. V imenu Nj. vel. kralja Petra II. je z ukazom kr. namestništva na predlog predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra imenovan za izrednega poslanika in reoblaščenege ministra v Bruslju v Dra-gomir Kasidolac, poslaniški

Šahovski turnir

Belgrad, 15. julija m. Partija Kostić — dr. Drezga, ki je bila prekinjena v remis poziciji, je končala s Kostićevom zmago. Današnja partija Pire — Astaloš po 22. potezi remis. Toč je zgubil proti amaterju Brederju. Partije König : Schreiber remis. Vuković : Filipović, Trifunović : Avirovič, Petrovič : dr. Drezga, Kostić : Kalabar še niso končane in se zvečer nadaljujejo. Vodi Kostić s 6 točkami. Po 5 točk imata Pire in Trifunović. König ima 4,5 točk.

Priključitev okoliških občin mestom

K splošnim izvajanjem v Slovenčevom članku z dne 28. junija naj slede danes konkretni načrti o načinu priključitve okoliških občin mestom.

V češkoslovaški republiki sta to vprašanje rešila zakona z dne 16. aprila 1919 za Brno in zakon z dne 6. febr. 1920 za Prago. Na podlagi načel, izraženih v teh zakonih, je ljubljansko mestno načelstvo že leta 1930 izdelalo načrt zakona o združitvi okoliških občin z mestom Ljubljano. V občinah, ki se združijo v vsem obsegu z mestom Ljubljano v skupno upravno edinico (to so Vič, Moste, Rudnik, Siška, Ježica in St. Vid) upravljajo vse zadeve, ki niso izvede po tem zakonu, občinski odbori, ki jih naj na predlog obstoječega odbora, imenuje senat Velike Ljubljane. Ti odbori štejejo po 12 članov in volijo izmed sebe predsednika in dva podpredsednika. Vse te občine obdržijo svoje premoženje, ustanove in fonde kakor tudi vse dolžnosti in pravice. Spremembe v tem oziru so mogoče le sporazumno med dotičnim odborom in mestom Ljubljano. Občinski davki, doklade in trošarine se pobirajo v vseh teh občinah tudi nadalje v isti izmeri tako dolgo, dokler se sporazumno ne sklene drugače. Občinske ceste v območju teh občin upravlja ljubljanski gradbeni urad na podlagi proračunov posameznih občin. Veljavnost stavbenega reda za mesto Ljubljano se razširi na vse te občine, dočim ostane zemljiška knjiga neizpremenjena. Delokrog teh krajevnih občinskih odborov obsega zlasti upravo premoženja, ustanov in podjetij v zmislu občinskih predpisov. Vsako odvajanje in nakup občinskega premoženja pa mora potrditi senat Velike Ljubljane. Odbori sestavljajo krajevne proračune in računsko zaključke, ki jih pa mora potrditi senat. Po tem osnutku bi morale občine tudi še nadalje skrbeti za vzdrževanje, razsvetljavo in čiščenje ulic, za tržno in zdravstveno policijo in za vse socialne zadeve po dosedanjih izmeri. Pač pa sme senat mesta Ljubljane delokrog odborov razširiti ali zmanjšati. Zadeve razširjene Ljubljane vodi senat, ki sestoji iz 10 zastopnikov mesta Ljubljane, vsaka izmed priključenih občin pa pošlje v senat po dva zastopnika. V delokrogu senatu naj spadajo vse skupne finančne zadeve, sistemizacija in oddaja službenih mest, nakup in prodaja občinskega imetja, nadzor nad upravo občin, gradbene zadeve in nadzor nad skupnimi podjetji. Senat vodi župan mesta Ljubljane. Po predpisih občinskega reda za mesto Ljubljano se volijo in poslušajo posamezni odseki, vse uradne posle skupne uprave pa izvršujejo uradni oddelki mestne občine, za kar prispevajo občine sorazmerno po številu prebivalstva.

Ob tem načrtu se vsiljujejo pomisleki glede sestave krajevnih odborov, ki naj ne bi bili imenovani, ampak se naj bi volili in glede delokroga, ki naj bi kot skupne poleg gradbenih zadev obsegal zlasti tudi šolske, zdravstvene in socialne zadeve, česar sedaj najbolj pogrešamo.

K temu vprašanju je zavzela svoje stališče

tudi Zveza mest kraljevine Jugoslavije. V svojem načrtu predloga o izpremembah Zakona o mestnih občinah se zavzema za omejeno samoupravo sosednih občin, ki se naj priključijo mestom, ker se na ta način polagoma lažje prilagodijo mestu nego ako takoj pridejo pod mestni režim. Občine naj ne bodo, tako se glasi utemeljitev, samo birokratično okovane upravne edinice, ampak skupnost ljudi, ki jih vežejo isti krajevni interesi. Ta skupnost se ne sme uničiti in zato je obdržal zakon o občinah vasi kot posebne dele občin z vaškim zborom. Mesta so pa pod liberalno-buržujkim vplivom postala centralizirane upravne edinice s krutim birokratizmom, ki je raztrgal krajevno povezanost ljudi, nastanjenih v istem kraju. Sosedne vasi morajo v mestni upravi najti svojo hišo, v katero bodo v bodočnosti povezane s tem, v čemer je skupni interes: skupni regulacijski načrt, gradbena politika, ureditev prometa, zelenega pasu okrog mesta, razsvetljava, vodovod in kanalizacija, skupna zdravstvena in socialna politika itd. Ako je skušal zakon o občinah obvarovati dragocene interese krajevne skupnosti, zato tudi zakon o mestnih občinah ne sme ustvariti nepremostljivega jezga med vasio in mestom, ampak mora uvrstiti njihovo skupnost. Zato predlaga Zveza mest, naj se poveri krajevna uprava posameznih delov mesta krajevnim odborom. Ti naj sestojijo iz 12 članov in se volijo obenem in na isti način kakor mestni svet. S kandidatsko listo za mestni svet naj predloži obenem kandidatska lista za dotični del mesta. Pravico do takih krajevnih odborov imajo tisti deli mesta, ki so bili prej samostojne občine. Mestni svet pa more tudi drugim delom mesta, ki tvorijo po velikosti in legi omejene edinice, priznati pravico do samostojnega dela in krajevnega odbora. Deli imajo lahko svoje posebno premoženje, fonde in ustanove, ki jih upravljajo pod nadzorstvom mestnega poglavarstva, kakor tudi proračun kot dodatek mestnemu proračunu. Krajevni odbor ima pravico, stavi mestnemu poglavarstvu in svetu predloge o posebnih krajevnih zadevah. V krajevnih odborih se osnujejo tudi posebni odseki (zdravstveni, gradbeni, kmetijski, socialni itd.), ki se jim organizacija in delokrog določita z mestnim statutom.

Ta predlog, ki je bil predložen notranjemu ministru, se mi zdi zelo posrečen. Dasi sega preko krajevne avtonomije, kakor jo skuša ohraniti takozvani brnski sistem, vendar tiči njegov pomen v tem, da ne ohrani avtonomije samo novim sestavnim delom mestnih občin, ampak daje možnost, da se že obstoječi deli mesta sami organizirajo avtonomno in si s tem ustvarijo protitež proti pretiranemu birokratizmu, ki je več ali manj značilen za vsako upravo. V Ljubljani: severni del mesta, Siška, Sv. Jakob, Trnovo in Krakovo itd.

Zelbi bi, da bi se o tem za mesta in okoliške vasi tako važnem vprašanju oglašili še drugi komunalni politiki in mestni uradniki. **Evg. Jarec.**

Vprašanje italijanske črte pri Vrhniki l. 1918

Zaradi želje po zgodovinski resnici ne smemo zamolčati članka italijanskega generala Bronzuoli, ki je izšel v vojaški reviji »Rivista di Fanteria« junija 1935 o tako zvanem ultimatu srbskega polkovnika, pokojnega Svabiča, tembolj ker pisatelj apelira na našo vladno lojalnost, da naj vzamemo njegove, kakor poudarja, na neopornih uradnih dokumentih staneče ugotovitve na znanje.

G. brigadni general Bronzuoli, odgovarjajoč na naš tozadevni članek z dne 22. januarja 1935 ob priliki smrti zaslužnega polkovnika Svabiča, ugotavlja, da je italijanska 3. armada na podlagi premirja z dne 3. novembra 1918 zasedla črto severovzhodno od Logatca in sicer z brigado Ferrara pod poveljstvom generala Spreafico, ki je bil podrejen XXVIII. armadnemu zboru, oziroma generalu Croceju. Ta brigada je imela svoj stan v Logatcu in so njene najsprednejše čete stale na vrhniskem prelazu. Namena, zasedeti Ljubljano, italijanska armada ni imela, ker je mirovna pogodba to ozemlje bila priznala drugemu in je pogodba bila zavezni Italiji seveda sveta. Ob 15.30 dne 14. novembra 1918, ko je brigada Ferrara dospela na črto, kakor ji je bila po premirju predpisana, sta se javila pri poveljniku en srbski in en jugoslovanski kapitan, ki sta izročila od polkovnika Svabiča podpisani protest z izjavo, da se bo nadaljnemu prodiranju italijanske armade postavil nasproti z orožjem. General Spreafico je odposlancema izjavil, da je zasedel črto, kakor mu je bila predpisana, in da se zato ne bo umaknil, pač pa da bo zahteval izročiti pristojnemu višjemu mestu. To je storil in poveljnik XXVIII. armadnega zbora gen. Croce je njegov ukrep odobril s poveljem, da naj odposlancema, ako bi se vnovič javila, odgovori da bodo italijanske čete predpisano jim črto za vsako ceno držale, dokler bi ne prišla drugačna odredba od višje instance, kateri je stvar bila izročena v presojo. V resnici je začelo poveljstvo italijanske brigade oziroma armadnega zbora preiskovati, ali črta, predpisana mu od glavnega poveljstva 3. armade, v resnici odgovarja oni, ki je bila dogovorjena po premirju z avstrijsko armado. Ugotovilo se je, da je 3. armada poslala poveljniku XXVIII. zbora skico (200.000), na kateri je demarkacijska črta šla še 1 kilometer severovzhodno od Vrhnike, dočim bi bila morala po določbah premirja iti 4 kilometre jugozapadno od Vrhnike, torej nekako 2 kilometra severovzhodno od Logatca — italijanske čete so torej brez svoje krivde na podlagi napačnega črteža prekoračile črto za nekaj kilometrov. To napako pa je bilo, kakor trdi gen. Bronzuoli, vrhovno poveljstvo samo že 12. novembra uvidelo in popravilo, torej že dva dni preje, nego je polkovnik Svabič poslal italijanskim četam zahtevo, da naj se umaknejo nazaj, in je istega dne, to je 12. novembra 1918 poslalo ferrarški brigadi v Logatec nov pravilni črtež, ki pa iz neznanjih vzrokov ni došel na naslov. Dva dni po Svabičevi zahtevi, to je 16. novembra, je vrhovno poveljstvo 3. armade sporočilo v Logatec, da so bile italijanske čete v resnici nekoliko prekoračile premirsko črto, katera se pa bo popravila šele, ko bo incident s srbskim polkovnikom likvidiran. Dne 17. novembra, ko je poveljnik 25. divizije, kateri je pripadala ferrarška brigada,

smatral, da je incident s polk. Svabičem, ki ni poslal vnovič svojih odposlancev, zaključen, so se italijanske čete umaknile na novo črto, katero je bilo vrhovno poveljstvo 3. armade že dva dni pred Svabičovo intervencijo ugotovilo kot pravo. »Iz tega,« zaključuje gen. Bronzuoli, »sledi, da polk. Svabič ni rešil Ljubljane, ki bi jo bila Italija lahko zasedla, če bi bila hotela, pa je sploh ni nameravala, ker je Italija podpisala pakt, ki je to zemljo prepustil zavezniški državi.«

Ko to lojalno jemljemo na znanje, moramo ugotoviti, da tudi iz te pojasnitve atere od italijanske strani sledi, da je intervencija pokojnega polkovnika Svabiča imela ta uspeh, da je poveljstvo italijanske brigade v Logatcu po tem bilo opozorjeno, da nekaj le ne utegne biti v redu in da je to bilo povod raziskavi, ki je privedla do rezultata, da je italijanska armada demarkacijsko črto v resnici bila prekoračila.

Letina v Sl. Krajinu slaba

Rankovci, 13. julija.

Zadnje dni se je začel pospravljati glavni pridelek našega kmeta, rži in pšenica. Pridelek bo glede na rodovitnost najmanj za tretjino manjši od lanskega. To se pozna posebno pri rži, ki jo je po nekaterih krajih občutno poškodovala slana. Poprečno se računa, da se pridelala rži 8 centov na hektar. Pšenica kaže nekoliko boljše.

Parcela, na katerih je žito pozeblo, so nekatere občine popisale, ter je bilo obljubljeno, da se bo lastnikom teh parcel odračunala škoda pri zemljarini.

Grški vojni minister general Kondilis (sredi), naš ministrski predsednik g. dr. Stojadinović (na desni) in šef kabineta zun. ministrstva g. Petrović (na levi) — na Bledu.

Knez-namestnik Pavel skozi Ljubljano

Ljubljana, 15. julija.

Davi, ob pol sedmih se je pripeljal z dvornim vlakom iz Beograda v Ljubljano Nj. Vis. knez-namestnik Pavel. Oficielnega sprejema ni bilo, na kolodvoru sta ga v imenu tukajšnjih oblasti pozdravila v imenu odsotnega g. bana, ki je še vedno na Bledu, inspektor dr. Guštin in upravnik policije Kerševan. Po kratkem odmoru je knez Pavel takoj nadaljeval potovanje v Bohinj, kjer bo preživel svoj odmor. Nj. Vis. kneza Pavla toplo pozdravljamo na domačih tleh.

Okrog Afrike Po Severnem morju

Popisuje prof. dr. Iv. Knific

III. Na Severnem morju, 7. julija.

Prvi dan na morju: ni bilo zabavno, družabnost se še ni razvila, pa vendarle zanimivo.

Kmalu po polnoči se je parnik nenadoma ustavil; dospeli smo do Cuxhavna, kjer se Laba izliva v morje, dobrih 100 km od Hamburga. Tu vstopijo zadnji nemški potniki. Zavijemo v Severno morje, ki je dostikrat nemirno. In res se po kratkem času parnik zaziblje, nato pa prične nihati bolj in bolj. Burja je vodo vznemirila; valovi butajo ladiji v bok. V posteljah smo, pa se zibanje čuti dovolj krepko. Parnik je krenil na zahod.

Zjutraj, ne prezgodaj, pridem na krov. Več potnikov je ostalo kar v postelji; lotila se jih je morska bolezen. Pri zajtrku in kosilu je bilo več sedežev praznih. Predvsem se nežni spol kar ni hotel pojaviti. Videl sem žalostne prizore, da so mehke narave darovale morskim bogovom. Popoldne pa so se valovi polegli in nebo razjasnilo; zvečer so bili vsi žledolci v redu.

S sestanovalecema sem se na predvečer površno seznanil. Sta tudi priletna, resna in dostojna. Kakšnega stanu sta, se ne vem; take stvari se izvedo šele polagoma. Da se bomo dobro razumeli, pričla dejstvo, da smo že prvo noč prijateljsko — smučali. Vsaj te napake si ne bomo nikdar očitali. Sicer pa tudi onadva ne vesta mojega pravega stanu.

Opoldan so nam razdelili seznam potnikov. Ta zapisnik nam pove le ime in priimek, ne pa stanu in bivališča. Navaja le plemstvo, vladno svetništvo, višje vojaške čine, doktorat in profesuro. Zdi se mi, da so potniki največ trgovskega in uradniškega stanu, penzionisti in pa — novoporočenci, ki jim je bogati tast prispeval k daljšemu ženitovanjskemu potovanju. Po angleškem načinu so do tujca visoko zapeti, pa jim bom sčasoma že preiskal obisti. Tu in tam nabodem koga,

Poslovodja in vajenec

Kaj nosita oba vedno v žepu?

Kiki Donbon

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

predvsem samotarja in resno zročega; vsak se rad odzove kratkemu pomenku. Prava družabnost se baje razvije šele, ko bomo pluli proti Kanarskim otokom. Po največ — se zdi — so rajbovci; veliko jih je iz Berlina. O Afriki govorijo kot o povsem znani deželi. Moj sosed v obednici n. pr. je bil v davni uradnik v Nemški Vzhodni Afriki in je gre kot upokojenec še enkrat obiskat. Kakor vsak penzionist, rad pripoveduje o lepih, starih časih, in je vesel, da ga kdo posluša. Veroizpovedi so najbrž vsi evangelske; o takih stvareh se ne razgovarjamo.

Suhe zemlje ne vidimo. Pač; od časa do časa se prikaže na levi nizka friziška, pozneje nizozemska obala; griča nikjer nobenega. Proti večeru prične delovati svetilniki. Tu in tam se za hip močno posveti; ogenj takoj ugasne, pa se že več minut zopet zablika. Vedno več je teh svetlobnih prikazni. Nenadoma zapazimo na levi ali desni, prav blizu parnika, močno žarnico na zasidranem stebru, ki — poje; na njem se namreč nahajajo nekatere piščali; veter piška skozi to harmoniko. Drugod se pod žarnico nahaja zvonček; valovi majojo steber in zvonec neprestano zvonijo. To so svarilna in vodilna znamenja, kod naj vozi parnik, da ne nasede plitvini.

Zvečer se kar noče spemnit. Ko je zahajalo sonce naravnost v morje, sem pogledal na uro; ravnokar je prekoračila devet. Vedeti je treba, da beležimo 53 stopinj na sever; dan je o kresu tod za eno uro zjutraj in eno uro zvečer daljši od našega.

Po sončnem zahodu se prikažejo svetilniki in suha zemlja tudi na desni. To pomeni, da smo krenili v enega izmed širokih prekopov, ki vodijo v celino. Sporočili so nam, da pristanemo najprej v Antwerpnu, kjer parnik prevzame velik tovor, nato šele v Rotterdamu, dasi to mesto leži severno od prvega.

Župnik V. Razboršek - srebrni mašnik

Kdo na slovenskem Koroskem, to in onstran meje, ne pozna sedanjega črnega župnika Vinka Razgorška? Vinko je svoje študije začel in končal v Celovcu, kjer je danes pred 25 leti bil posvečen v duhovnika. Kot dober duhovnik je povsod z veliko vnamo in ljubeznijo deloval med ljudstvom.

Ker je bil Razgoršek vedno zaveden Slovenec in izvrsten organizator katol. prosvetnih društev, to je vistih društev, ki so se najbolj junaško borila proti valui germanizacije, je radi tega pod avstrijskim režimom mnogo trpel. V začetku svetovne vojne 1914 so mu avstrijske oblasti očitale srbofilstvo, zato so ga kot kaplana v Crni aretirali ter vklejenega gnali v vojaške zapore v Gradec. Več kakor tri mesece je bil v zaporu in šele, ko mu niso mogli ničesar dokazati, so ga izpustili. Enako bridko se mu je godilo, ko je moral ob prevratu v decembru 1918 kot župnik zapustiti svojo župnijo St. Lipš, kjer so mu surovi Heimwehrovcji grozili celo s mrtjo ter streljali v njegovo župnišče. Pobegnil je nato pred temi divjaki ter se umaknil na svoj rojstni dom. Izgubil je vse svoje premoženje. Nekaj mesecev je upravljaj župnijo Guštanj, dokler ni nastopil mesto župnika v Širju pri Zid. mostu. Po smrti župnika Dobrovcja 1927 je dobil župnijo Crno, kjer sedaj že osem let kot župnik pase svoje ovce. Naj mu ljubi Bog, kateremu že zvesto služi 25 let, podeži še mnogo zdravja in moči, da Mu bo služil do zlatega in bisernega jubileja!

Gostovanje velike dunajske umetnice
»DELE LIPINSKAJE«
 v tiskovnici 18. t. m. v Kazini na Bledu.

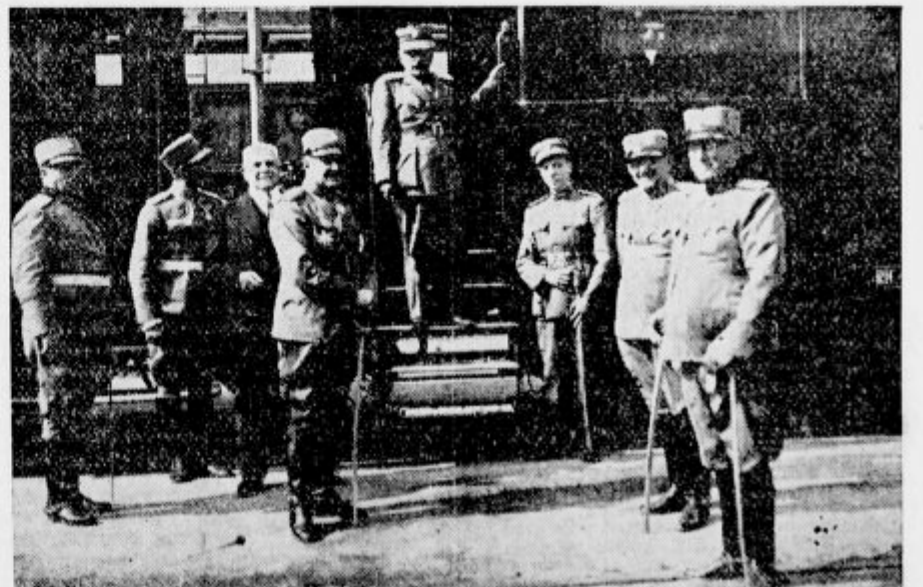
Drzní tatovi koles

Ljubljana, dne 15. julija.

Lani ... areca do novembra so se v Ljubljani silno množile tatvine koles. Kolesarski tatovi, trije delomrčni tipi so se združili v družbo, ki je kjar na delbo kradla kolesa ter jih nato prodajala po okolici, Gorenjskem in Dolenjskem. Troperesna deteljava Anton Klun, 23letni trgovski pomočnik iz Brezovice v Istri, 27letni kurjač iz Knežaka pri Postojni in 22letni Stefan Kristan, samski delavec po rojstvu Tržačan, so nakradli do 30 koles v enilni vrednosti 25.000 Din. Kot četrti se je pojavil neki Jože Hlebš, pri katerem so našli velikansko zalogo raznih delov, svetilk, dinamov in verig.

Pred malim kazenskim senatom so se vsi 4 zagovarjali zaradi očitanih jim tatvin. Prvi trije so v glavnem priznali. Jože Hlebš pa je ogorčeno zanikal in zatrjeval svojo nedolžnost. Dejal je: »Ne morem priznati. Kolo je podobno kolesu, pumpa pumpi, veriga verigi, dinamo dinamom. Priče se motijo.« Obtožba pa trdi, da je Hlebš zelo zvit. Trdi, da je Hlebš v Anžičevi gostilni v Stepanji vasi odpeljal iz vože kolo, last njegovega soseda, ki je v gostilni igral karte. Potem pa se je prisedel k igralcem. Ko je že čas sosed Grum Jože opazil, da mu je nekdo ukradel kolo, se je Hlebš sam ponudil: »Tu imaš moje kolo. Hitro se pelji k orožnikom naznanit tatu.« Ko se je Grum vrnil, je pa Hlebš zahteval: »Sedaj pa plačaj pol litra vina za posojeno kolo.« Pozneje so dognali, da je Hlebš sam Grumu ukradel kolo. Hlebš je vedno sodnikom zatrjeval: »Vse sem pošteno kupil.

Zaradi raznih tatvin so bili obsojeni: Anton Klun na 1 leto 6 mesecev, France Novak na 2 leti, Stefan Kristan na 1 leto 8 mesecev in Jože Hlebš na 1 leto in 6 mesecev strogega zapore. Hlebš mora še plačati kazenske stroške in povprečno 1000 Din fondu v korist odpuščenih kaznjencev.

Grški vojni minister general Kondilis pred odhodom iz Ljubljane na Bled.

Ljubljanske vesti:

Ljubljana brez vode

Ljubljana, 15. julija.

Prav sedaj, v tej vročini, more marsikdo spoznati, da je Ljubljana prav za prav brez vode. To se pravi, da v Ljubljani sicer imamo vodovod in skoraj v vsaki hiši napeljava z vodnimi petlini, ki dajo vodo, do katerih pa imajo pravico le domači stanovalci. Popotnik, ki rona skozi Ljubljano, mora že lepo prositi, da dobi kozarec vode. Posebno pa težko kmetje, ki pridejo z živino v Ljubljano, pa nimajo nikjer prilike, da bi živino napojili. Vsaka boljša vas na dežel ima napeljavno vodo v korita, kjer se morejo konji, govedo in druga živina poljubno napiti čiste vode, le v Ljubljani išče kmet zaman take prilike. To je posebno hudo sedaj, ko kmetje nimajo denarja in ne morejo z živino na znana dvorišča, kjer za odškodnino živino napoje. Najhujše pa je, da ni vode niti na živilskem trgu. Tam je pač majhen vodnjak, pri katerem se more človek sam napiti vode, ako potrpi, da ga močni curek obrizga po obleki, ni pa mogoče pri tem vodnjaku napajati živine. Ljudje kupujejo sadje in bi ga radi oprali, marsikdo prodajalcev in kupovalcev bi si rad umil roke ali obraz, toda primerne vode daleč okoli ni. Živilski trg, to je Vodnikov in Pogačarjev trg, je tako rekoč brez hidrantov.

Pomanjkanje javnih vodnih napeljav se je v Ljubljani izkazalo zlasti ob času evharističnega kongresa. Odbor za ta kongres se je trudil na vse načine, da to pomanjkanje kolikor je le možno, omili z napisi in drugače. Ljudje niso imeli denarja ne za

gostilne, ne za prenočišča, hoteli pa so se vsaj umiti in si želo pogasiti z vodo. Zato ni bilo nič čudnega, da je vladala v jutranjih urah pri raznih javnih vodnjakih prava gneča. Pri najbolj znanem vodnjaku v Ljubljani, to je pri Robbovem pred magistratom, so v času kongresa ljudje stali kar v vrstah, da so se mogli umiti in se napiti. Hudo pa je bilo tistim, ki so se z vozovi pripeljali v mesto, pa niso nikjer imeli prilike, da bi napojili svojo živino.

Umevno je, da si nekateri hišni posestniki večkrat premislijo, preden ustrežejo prošnjam kmetov, naj jim dajo vode za živino. Voda je namreč v Ljubljani draga in ako dobrosrčen hišni posestnik razdeli med proseče kmete po nekaj škefov na dan, se pri mesečnem ali letnem obračunu vešlovodne uprave to precej pozna.

Ob tej priliki moramo tudi omeniti, da je v Ljubljani vse polno hidrantov tam, kjer je najmanjša požarna nevarnost, to je med kamenitimi palačami, tam, kjer je največja, recimo pred raznimi tovarnami ali v delavskih naselbinah, pa najmanj. Na vsej Galjevici, ki sestoji iz samih lesenih hiš, ni nobenega hidranta, temveč so le v bližini, pa še teh je malo.

Tem vprašanjem mora Ljubljana, zlasti pa njeno občinsko vodstvo, posvetiti nekoliko več pozornosti, saj ne gre, da bi ljudje in živina trpeli žejo sredi mesta, ki ima v naši državi najboljšo vodo, pa tudi ne gre, da bi zaradi nekaj hidrantov bili ogroženi delavski domovi.

župni pisarni vsaki dan od 9 do 12. Zunanji si jo lahko zagotove na dopisnici. Dobile se bodo tudi na dan blagoslovitve pred cerkvijo, vendar v omejenem številu. Zato si jih naročite prej.

Cerkveno predstojništvo.

*

Monakovo in bavarski kraljevski gradovi so cilj družabno naučnega potovanja, ki ga priredi od 21. do 27. julija Kulturni odsek KA za Marijino Oznanjenje. Cena: vožnja sem in tja, ogled mest Münchena, Füssen, Salzburg, Chiemsko jezero in kraljevski gradovi, hrana in prenočišča v udobnih hotelih, stane 1650 Din. V slučaju, da nas bo manj kakor dvajset, ne dobimo ugodnosti na železnicah, smo dobili za ta primer modern zasteklen in odprt avtobus z vsemi komodnostmi; cena ostane ista. Vsa pojavnost daje in priglase sprejema župni urad Marijinega Oznanjenja, telefon 34-28. Vodstvo potovanja ima dr. P. Roman Tominec. — Priglasiti se je najkasneje do 16. julija 1935.

Zaprte duhovne vaje za učitelje-uradnice v Lichtenurnovem zavodu bodo od 20. do 24. julija t. l. Iskreno vabljeni! Priglasite se takoj na Predstojništvo Lichtenurnovega zavoda v Ljubljani, Ambröžev trg 8. Oskrbnina za vse dni 100 Din. Pričetek 20. julija ob 6 zvečer.

Početniški ponavljalni tečaj. Od društva brezposelnih profesorjskih kandidatov smo prejeli: V februarju ustanovljeno Društvo brezposelnih profesorjskih kandidatov v Ljubljani, si je nadelo težko nalogo, pomagati svojim članom v njihovem težkem gnotnem položaju, posebno pa še zaščititi jih pred vsakim izrabljanjem njihovih delovnih moči. Izkazalo se je med drugim namreč tudi to, da so doslej v početnicah, ko brezposelni diplomirani filozof ni imel niti te možnosti več, da bi se preživljal z instrukcijami, izrabljali njegov položaj tisti, ki so prirejali početniške ponavljalne tečaje. Za težko delo v takem tečaju so bili čisto samonotno honorirani, dočim so se prireditelji okristili z lepim dobičkom, a jim ni bilo treba niti podučevati. Iz tega vzroka se je ščitilo Društvo brezposelnih profesorjskih kandidatov dolžno in poklicano, da s svojimi delavci samo organizira tak tečaj za dijake srednjih in meščanskih šol, ki imajo ponavljalne izpite, da s tem pomaga svojim članom in da prepreči predvsem tujcem izrabljati naše moči in vleči dobiček na naš račun. V svojem tečaju se bodo mladi profesorji za pravičen honorar toliko bolj potrudili in stavili na razpolago vse svoje mlade moči, da pokažejo v koliki meri so sposobni za svoje delo. Pripravljeni smo, da bo tudi

in pravičen razvoj. Mariborska narodna društva bodo nudila svojo naklonjenost, saj je razveseljivo dejstvo, da se je pričelo gibanje za študij in ohranitev krajevnih kultur v »Panoniji redivivie«.

Volitve so izbrale sledeči odbor: predsednik šol. uprav. Fran Gumilar; podpredsednik prof. Vilko Novak; tajnik iur. Vladimir Škerlak; blagajnik prof. R. Mušič; knjižničar teolog Ivan Zelko; arhivar šol. uprav. A. Šavli; gospodar tehn. J. Nemeč; odbornik strok. učit. Mir. Kokolj. Nadzorstveni odbor tvoritva sres. načelnik G. Lipovšek in notar A. Koder.

Prva poslovna doba društva bo trajala do septembra 1935, ko se bo vršil redni letni občni zbor. V tem času se mora utrditi na ta način, da pridobi čim več članov, da si pridobi najnujnejši prostor, pri čemer ji bo brez dvoma šla na roko soboška občina po zgledu Maribora, Ptuja in Celja. Gotovo ji ne bo odrekla izdate pomoči, ki je posebno za začetek nujna, kr. banska uprava. Prvo premoženje društva predstavlja lepa knjižnica prekmurskih tiskov in literature o Slovenski krajini. Temu se bo morala kmalu pridružiti zbirka ostalih predmetov. Veliko zanimanje učiteljsva in dijaštva, pa tudi ostale inteligence ter novi odbor nam jamčijo, da se bo prepotrebno delo uspešno pričelo in razvijalo v prosep celote slovenske kulture, zlasti pa Slovenske krajine.

Naš največji kralj

Belgrad, str. 142.

V »biblioteki za nacionalni preporoč« v Belgradu »Vidov dan«, je izdal veliki prijatelj Slovencev in prijatelj našega lista že izpred vojne — časnikar in književnik Dušan M. Šijački almanah, posvečen spominu pokojnega kralja Zedinitelja Aleksandra I. Za ta almanah je g. Šijački zbral po srbsko-hrvatskih časnikih najboljše pesmi, ki so bile napisane ob priliki marseillske katastrofe in jih lepo razvrstil med ostale besedilo. Tako

Mariborske vesti:

Uradno pojasnilo

V pefkovi številki od 12. junija t. l. je prinesel »Slovenec« pod mariborskimi vestni notico: Ne dajo miru. V tej notici je bilo ugotovljeno, da je mestno poglavarstvo v Mariboru zabranilo poslovanje »Glavne poslovalnice privredne zadruge za vzajemno pomaganeje r. z. z. o. z. v Mariboru, Tattenbachova ulica 1« in da je kaznovalo mestno poglavarstvo glavnega poverjenika te poslovalnice z globo 3000 dinarjev. Ker je prinesel list v nedeljski številki od 14. t. m. »Slovenec« popravek, na kar je bil priložen po zakonu o tisku, po katerem mora prineseti list v popravku, kar popravek napiše, smo se ponovno informirali o predmetni zadevi in smo dobili sledeča uradna pojasnila:

Mestno poglavarstvo je povodom kaznovanja ustno zabranilo g. Josipu Rožetu nadaljevanje izvrševanje poslov Glavne poslovalnice begrajske privredne zadruge za vzajemno pomaganeje, r. z. z. o. z. v Mariboru. Samoobsebi je razumljivo, da je izvrševanje poslov, za katere kdo nima dovoljenja in radi katerih je bil kaznovan, prepovedano.

Uradno je dokazano, da je bil g. Rože Josip

Zelezniški uradniki na Pohorju. Velika skupina Zelezniških uradnikov iz Ljubljane, Zagreba in drugih mest je priredila pod vodstvom g. Bruna Parme dvodneven izlet na Pohorje. Iz Maribora so jih mestni avtobusi zapeljali po novi pohorski cesti do polovice poti. Bili so to sploh prvi avtobusi, ki so se pojavili na tej cesti. Gostje so prenočevali na Mariborski koči, v nedeljo pa so se prek Šumika in Ruš vrnili v Maribor, kjer so prebili popoldne v kopaljšču na Mariborskem otoku. Lepota Pohorja in kopaljšča jih je navdušila.

Merodajna je krstna knjiga. Svoječasno smo priporočali, naj bi se izpeljala revizija pisave primkov, ki so brez potrebe ponemčeni. Mariborska občina je stavila tozadevno vprašanje banski upravi v Ljubljani s predlogom, naj bi se vsa ta imena pisala v našem pravopisu, v oklepajih pa naj bi se še morda na zahtevo dotičnega navedli tuji pravopis. Banska uprava je sedaj razsodila, da je za pisanje primka merodajna krstna knjiga.

Se o gospodarstvu z občinskimi avtomobili. Naša notica o gospodarstvu z avtomobili mestne občine je povzročila veliko razburjenost v nekaterih krogih. Iščejo se sedaj krivci, kako da je stvar prišla v javnost. Povpraševanje je povsem odveč, ker je imelo pač vse mesto priliko gledati na dan volitev, v čigavi službi so občinska vozila. Sicer pa smo mi v položaju, da to vprašanje še razširimo ne samo na mesto, ampak tudi na okoličje! Znano nam je, da niso samo mestni avtobusi lovili po mestu volivcev za mestnega kandidata, ampak je drugo mestno vozilo bilo na razpolago v okolici akcijskemu odboru za izvolitev g. Krejčija. To drugo vozilo ni nič manj vneto vršilo svoje »državno-politične« naloge, kot ona v mestu in si je celo pri prenapornem delu poskovala motor, tako da je avto običaj v občest-

javnost znala ceniti vsa ta dejstva in da bodo prizadeti starši s polnim zaupanjem poslali svoje otroke edino v tečaj brezposelnih profesorjskih vršil v šoli na Prulah od pondeljka 22. t. m. do kandidator, ki je domača ustanova in ki ne dela za dobiček posameznika. Omenjeni tečaj se bo pričel popravni izpitov. Starše, ki so bili posebej o tem obveščeni, prosimo, da pošljejo prijave vsaj do 20. t. m. Učne red tečaja je tak, da bo vsak gojenec po tri do štiri ure dnevno v tečaju. Eno do dve uri se bo vršil redni pouk, ostali čas pa bodo gojenci študirali pod nadzorstvom in s pomočjo profesorjev ali korepetitorjev. Ker je starš posebno v dopoldanskih urah dijakka težko nadzirati pri študiju, bo ta način nadziranja dela, najboljšo zagotovilo za uspeh. Na ta način bo tečaj obsegal okoli 40 urnih ter več ko 60 ponavljalnih ur iz česar je razvidno, da je celotni prispevek 250 Din poleg vpisnine 30 Din, kar znaša le Din 2.50 od ure, vsekakor minimalen. Tudi Jugoslovansko profesorsko društvo, sekcija Ljubljana, je ta tečaj s svojo pomočjo in s priporočilom dovolj jasno pokazalo, da ima zaupanje v delo in uspeh brezposelnih profesorjskih kandidatov, ki

tajnik splošnega vzajemnega in kreditnega podpornega društva, r. z. z. o. z. v Mariboru; bil je nadalje častni podpredsednik, odnosno tudi podpravnatelj (dobil je tudi honorar) pri Naprednosti.

Po § 60, t. 7 zakona o obrtih je za izvrševanje zavarovalnih poslov predpisano dovoljenje pristojnega oblastva. Po § 103, odst. 2 zakona o obrtih pa je pristojen za izdajanje dovoljenja za opravljanje poslov teh vrst minister za trgovino in industrijo. Po § 93 zakona o pridobitnih in gospodarskih združenjih je predpisano, da si mora pridobiti pridobitna zadruga dovoljenje pristojnega ministra, ako se hoče pečati z zavarovalnimi posli. Tega dovoljenja pa zgoraj omenjena poslovalnica v Mariboru ni nikdar dobila in ga zato tudi nima. Zastopali pa bomo vedno mišljenje, naj bi ministrstvo tega dovoljenja sploh ne izdalo.

Iz prednjega si more vsak napraviti jasno sliko, kako je z omenjeno poslovalnico, more si pa vsak napraviti tudi jasno sliko o tem, kaj vse predpisuje sedaj veljavni zakon o tisku, ki je res potreben spremembe.

nem jarku in so ostale samo še razvaline. Gre tedaj za dva avtomobilska računa. — Pa to bi tudi radi vedeli, po čem se plačujejo razne privatne vožnje z mestnimi avtobusi. V proračunu med dohodki za to ni postavke.

Izpitna predavanja za mojstre se bodo pričela te dni. Prijave sprejema obrtno-zadružni nadzornik na krajnem glavarstvu, soba št. 42.

Premalo podjetnosti. Za najem prodajnih paviljonov na Mariborskem tednu se je na poziv trg. gremija oglasilo samo 5 mariborskih trgovcev, katerim so se paviljoni tudi dodelili. Ostali paviljoni so se razdelili med druge posilce izven Maribora, ki jih je bilo znatno več, kakor mariborskih.

Vlom pri belem dnevu. Šauperl Ernst iz Limbuša je žandarmerijski postaji v Studencih naznanil, da je nekdo v popoldanskih urah vdrl v njegovo stanovanje v času, ko ni bilo nikogar doma. Vlomilec je vzel iz drvarnice sekuro, s katero je odprl hišna in stanovanjska vrata. Odnese mu je obleke, perila in majhno vsoto gotovine. Oškodovan je za 2160 dinarjev. Mariborska policija je kmalu prišla vdomilca v osebi Josipa Ogrizka v trenutku, ko je prodajal ukradeno blago. Ogrizka so oddali v zapore okrožnega sodišča v Mariboru, Šauperl pa je dobil svojo lastnino nazaj.

Spremembe posesti. Prodali so: veleposestnik Halbärth zdravniku dr. Mariniču parcelo v Koroščevi ulici za Din 135.000. — Marija Mlinarič parcelo v magdalenskem predmestju Mariji Kresčič za Din 40.000 — Magdalena Ferš franciščanski župni cerkvi hišo št. 71 na Aleksandrovi ulici za 50.000 Din. — Djuro Džamonja trgovcu Rosenfeldu parcelo v Koroščevi za 169.000 Din. — Ivan Vodopivec hišo v Aljažev 25 Fanihi Pražen in Jožefu Šmajgertu za 375.000 Din.

bodo s svoje strani znali pokazati, da so tega zaupanja v polni meri vredni in to tako s strani starejših stanovskih tovarišev, kot tudi s strani javnosti. — Odbor DBPK.

Obesenee na Rakovniku. Na poti, ki vodi med Rakovnikom in Rudnikom po golovškem hribovju, so ljudje včeraj okoli treh popoldne našli na drevo obesenega človeka, oblečenega v postarsko uniformo. V obeseneu je nekdo spoznal svojega soseda, 52-letnega pismonoša Al. Štucina z Galjevice 122. Policiana je bila policija ter je kmalu nato prišla na kraj dogodka policijska komisija zdravnika dr. Lužarja in dežurnega uradnika g. Danila. Policijski zdravnik je ugotovil, da je štucin izvršil samomor v popolni duševni zmedenosti, kar dokazuje tudi zelo zmeden poslovilno pismo, ki so ga našli pri njem in iz katerega ni mogoče razbrati vzroka samomora. Na prošnjo pokojnikove žene je policijski zdravnik dovolil, da je bilo truplo prepeljano na njegov dom.

Nočno službo imajo lekarne: Dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkozy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Kulturni obzornik

Prekmursko muzejsko društvo

O snovanju Prekmurskega muzejskega društva je »Slovenec« že ponovno poročal. Prejšnji mesec se je v Soboti vršil ustanovni občni zbor, ki ga je sklical pripravljalni odbor, katerega so tvorili šol. upr. Fr. Gumilar, prof. V. Novak in abs. iur. V. Škerlak. Zbora se je udeležilo okoli 40 članov, okoli 20 pa se jih je prijavilo pismeno. Otvoril ga je upr. Fran Gumilar, nakar je iur. V. Škerlak poročal o delu pripravjalnega odbora, ki se je pričelo v avgustu minuloga leta. Nato je prof. Vilko Novak govoril o idejnih osnovah novega društva in o njegovem programu. Misel o znanstvenem preiskovanju Slovenske krajine je javno zapisal že l. 1906. dr. Franc Ivanocy, odsej pa so potrebo organizacije poudarjali stalno mnogi drugi. Delo za ohranjanje gradiva zgodovinskega, narodopisnega, slovstvenega, umetnostnega i. dr. značaja je mogoče z uspehom vršiti v ožjem krajevnem okolišju. Doslej premalo raziskana Slovenska krajina kliče po hitrem in vnetem delu. Poleg ustanovitve muzejske zbirke v Soboti in njenega smotrnega izpolnjevanja bo novo društvo moralo skrbeti tudi za sistematičen in organiziran študij vseh znanstvenih problemov Slovenske krajine.

V imenu Zgodovinskega in Muzejskega društva v Mariboru je pozdravil občni zbor njen predsednik, g. prelat dr. Fran Kovačič, ki je z g. upravnikom N. Vrablom zastopal društvi. Spomnil se je ustanovitve Zgodovinskega društva, ki je vzel v svoj delovni načrt tudi Slovensko krajino, o kateri je njegovo glasilo »Časopis za zgodovino in narodopisje« priobčilo dokaj prispevkov. Poudaril je potrebo naslonitve na javne ustanove, n. pr. občine, ki bodo gnotno zagotovile društvu obstoj

beremo pesmi Voj. Miha ml., Beževića, Sibe Miličiča, Andjeliničiča, Zagorčiča, T. Djukiča (Plač Črne gore), Čeniča (Plač Matere Sumadije), Marije Roca, S. Zivojinoviča, R. Katalinič-Jeretova ter Izalje Mitroviča. Pesmi so večinoma pisane v klasičnih metrih, kar jim daje veličastveno mirnost, ki najbolj odgovarja veliki žalosti, okamenelosti, v kateri so se nahajali v tem hipu jugoslovanski narodi; ali pa v slogu srbskih »naricanek« po vzoru klasične žalostne tožbe Batričeve sestre v Gorskem Vjencu (Čenič, Roca). Kljub neizmerni in neizrekljivi žalosti, ki je zajela jugoslovanske narode, pa smo vendarle mnenja, da so zelo neprimerni epiteti dalmatinskega pesnika Miličiča, ki nagovarja kralja z besedami: »Danes smo se obhajali s Tvojo presveto mislijo — in sedaj smo eno s Teboj, naš novi razpeti Kristus.« Čeno tej knjigi dajejo poleg teh pesmi, ki so jih zapeli priznani srbskohrvatski pesniki, predvsem izjave vodilnih mož našega javnega življenja. Tako otvarja članke izjava takratnega ministrskega predsednika Jevtiča o »največji in najplemenitejši figuri naše rase«. Sledi članek predsednika Srbske akademije znanosti dr. Gavriloviča, dalje spominke besede bolgarskega zunanjega ministra Kjoselvanova, francoskega poslanika Nagyarja, nemškega poslanika von Heerena, albanskega ministra Ficoja. Tem slede izjave srbskih književnikov in politikov, tako profesorja Pavloviča o »Jugoslovanu pred Jugoslavijo«, ministra Vrbaniča, V. Miha o »Kralju-nadlčloveku«, pismo bivšega predvojnega francoskega poslanika Fontaineja itd. Največ mesta zavzema pridiga ohridskega škofa Nikolaja Velimiroviča, ki je govoril o priliki bogoslužja ob 40 dnevnici smrti pokojnega kralja (Propoved o kralju mučeniku). Bivši vojni minister Stepanovič opisuje historično sejo ministrskega sveta leta 1914, ko je pokojni kralj prevzel regentstvo. Resič piše o njegovi ljubezni do narodnih navad, Djukič o prijateljstvu do Francosev. Temu slede — po vsej verjetnosti urednikovi

članki — o kraljevi ljubezni do Meštovičeve umetnosti, do njegovega Hrama, o življenju na dvoru, o veliki kraljevi kulturi; general Dj. pa se spominja kralja kot prvega zaščitnika telesne vzgoje. O kralju v Sloveniji govorita dva članka, in sicer M. Svetovskega o kralju na lovu in profesorja F. Grafenauerja o kralju in Slovenceh, ki se nam zdi ponatis iz Proforskega Glasnika. Med te članke sta pomešana dva faksimila kraljevih pisem in nekaj njegovih izrekov. Zaključuje pa almanah natančen dnevnik o poteku najžalostnejših dni, to je od dneva odpotovanja v Marseille do dneva pogreba v Oplenu.

Najbolj pa bo knjiga ustregla bralcem z mnogoštevilnimi, res izbranimi in značilnimi podobami, ki napolnjujejo vse strani tega spominkega almanaha in prikazujejo bogato življenje pokojnega našega kralja. Uredniku g. Šijačkemu se je tako posebej usvariti enega največjih almanahov, ki so izšli ob tej žalostni priliki, ter je zbirko »Vidov dan« obogatil s pomembnim delom.

—b—

Francoski jezikovni tečaji v letnih početnicah na vseučiliščih francoske Švice. Vseučilišča v francoski Švici, namreč Genf, Lausanne in Neuenburg prirejajo v letošnjem poletju zopet tečaje za francoski jezik in kulturo. Nekoliko tednov v enem vseučiliščnem mestu francoske Švice ne prinašajo samo bogate koristi v izobraževanju jezika, temveč tudi krasen položaj in zenevskem in neuenburškem jezeru in bližnje gore odpirajo tisoč lepih možnosti za početnice. Prospekti za te tečaje se lahko dobijo pri švicarskem konzulatu v Zagrebu.

Poletni tečaj za psihologijo v Luzernu. Od 22. do 26. julija 1935 se vrši v Luzernu deveti poletni tečaj za psihologijo. Znani učenjaki kot prof. dr. E. Bühler, prof. W. E. Rappard, prof. dr. Dietrich Schindler in prof. dr. Pavel Huber bodo držali ob tej priložnosti govore iz področja teme »Pocitnice in država«.

Velik požar v Ždinji vasi

Novo mesto, 14. julija.

V soboto popoldne se je že proti večeru pripravljalo k nevihti. Ornelo in treskalo je tako, kakor letos se nismo slišali. Črni oblaki pa so se valili po nebu nad mestom in okolico. Nekoliko pred 7 zvečer so ljudje v mestu zagledali v trško-gorskem pogorju velik požar in takoj zasumili, da je najbrže udarila strela. Videti je bilo, da je ogenj čimdalje večji. Visoki stebri dima, pomešani z škrami, so so vedno silneje dvigali kvišku. Nekaj minut po alarmu so se odpeljali novomeški gasilci na kraj nesreče z avtomobilom in motoriko.

Požarišče je nudilo strašno sliko razdejavanja. Mlademu posestniku Francu Riflju, ki ima svoje domovanje visoko v hribu na samotni, ki jo imenuje Karlovec, kateri je šele pred kratkim prevzel posestvo po svojem pokojnem očetu, je pogorelo dobesedno vse gospodarsko poslopje: hlev, svinjaki, skedenj, senik, kozolec dvojniki z 12 okni, od katerih je bilo deset napoljenih s pšenico, kozolec enojnik, tudi vse napoljen z žitom in senom, poleg tega še 16 voz sena z deteljo, več tisoč kilogramov mrve in slame v seniku, en prašič, popolnoma nova mlatilnica, pojtelj, slamoreznica in več drugega go-

spodarskega orodja. V dobri uri je ogenj, katerega ni bilo mogoče ustaviti, napravil iz premožnega posestnika skoroda — reveža. Ognja sta bili obvarovani le stanovanjska hiša in kašča, ki sicer stojita prav blizu požarišča, pa sta letiti z opeko, dočim so bila vsa druga poslopja krita s slamo. Da so vsa ta poslopja pogorela od tal, je veliko zakrivil hud veter, ki je raznašal iskre naokoli. Ogenj je zanesla strela, ki je udarila v šop slame na svinjakovi strehi, katera je zažgala takoj nato še streho tesno poleg stojičega hleva in senika. Strela je po udaru preskočila s svinjakove strehe po strehi hleva in senika, na streho kakih 30 korakov oddaljenega kozolca dvojniki in ga vžgala. Vse drugo pa se je vžgalo vsled vetra.

Novomeški gasilci, ki so prišli po zelo nerodnih in strnih potih končno vendarle na mesto nesreče, niso mogli več pomagati, ker ni bilo niti kaplje vode. Saj je vsled hude suše skoro popolnoma izsušen celo mal potočič, ki teče precej daleč vstran. Tako so bili primorani gledati, kako jim pred očmi ogenj uničuje Rifljevo imetje. Pravčasno je bila rešena vsaj živina. Skoda, ki jo trpi Rifelj, je ogromna. Cenijo jo na 80.000 Din. Rifelj pa je bil zavarovan le za borih 14.000 Din.

Ostale vesti

— 40letnice maturo so praznovali v sredo zvečer in v četrtak v Novem mestu maturanti iz leta 1895. Udeležili so se naslednji gospodje: Ivan Demšar, veter. svetnik v pokouju v Mokronogu, dr. Ernest Dereani, zdravnik v Ljubljani; dr. Jos. Globevnik, advokat v Novem mestu; Ivan Kramer, župnik v Ribnem; Ivan Novak, oddelni načelnik pri železn. ravnateljstvu v Zagrebu; dr. Robert Ogoreutz, državni pravdnik v pokouju v Ljubljani; Zorko Franc, župnik v Kauni gorici. — Zadržani so bili dr. Cervar, advokat na Sušaku; Fr. Dovgan, železniški uradnik v pokouju in Al. Wester, dekan v Grahovem. Neznano kje v Avstriji sta Rosič in Rykavy. Umrlj so bogoslovec Ivan Bartel, župnik Brajce, fin. komisar Aleks. Guzelj, odd. načelnik pri fin. ravnateljstvu Fr. Ilovar, sodnik dr. Fr. Kalan, župnik Jak. Kleindienst, notar Fr. Suša, medicincec Vlad. Škerlj, ravnatelj Zdravne zveze Ivan Traven in jurist Jak. Zajec. — Profesorji, ki so poučevali v letu 1894-95 v 8. razredu, so vsi umrli; bili so za verouk dr. Jos. Marinko, za latinščino nedosežni učitelj dr. Fr. Detela, za grščino in slovenščino dobričina Mart. Petelin, za nemščino prevelika dobričina Dr. Gašper Pamer, za matematiko in fiziko Ign. Fajdiga in za filozofijo Matej Suhač. — Lepe slovesnosti se je udeležil tudi dr. Sket, advokat v Št. Lenartu, ki je kot eksternist napravil maturo v Novem mestu v letu 1895. Za sklicanje in lepi potek slovesnosti gre zasluga in zahvala dr. Globevniku.

— Tretji občinske volitve v Sv. Križu pri Kostanjevi. V nedeljo 14. t. m. so bile občinske volitve v Sv. Križu pri Kostanjevi tretjič ponovljene. Izkazala se je prava ljudska volja: Lista g. Grubiča je dobila 515 glasov in 23 odbornikov, lista g. Kodriča pa le 88 glasov in 1 odbornika. Pri volitvah je povsod vladal red in mir.

0 stavki na Javorniku smo dobili ta-le popravek: Na poročilo »Slovenec« z dne 14. t. m. glede javniške stavke pošiljamo sledeči popravek: 1. Ni res, da NSZ, podr. Javornik in skrivaj pakira s KID, pač pa je res, da je celokupno delavstvo brez razlike pripadnosti enotno v zahtevah kakor v pogajanjih. 2. Ni res, da je KID v osebi teh. ravnatelja inž. Leo Dostala predlagala nevtralni kraj za pogajanja, pač pa je res, da je sredi načelnik predlagal jeseniško občinsko hišo, glavnik zaupnik v imenu vsega delavstva pa osnovno šolo na Koroški Beli, na kar je podjetje tudi pristalo. — Delavstvo KID, Javornik.

— Slabo znanje domačega zemljepisja pri »Vremenu«. Belgrajsko »Vreme« se enako, kakor vsi drugi belgrajski dnevniki, tudi dobro odlikuje z »dobrim poznavanjem razmer v Sloveniji. Tako debele pa vendar še ni noben belgrajski dnevnik zakrivil, da bi postavil metropolo Dolenjske, Novo mesto, kar na Hrvaško. Pred nami leži namreč ovitek belgrajskega »Vremena«, na katerem je v cirilici natisan naslov »Novomesto. Hrvatska-Kolodvorska prodavnica novina«. Belgrajskemu »Vremenu« bi se najraje revanžirali in bi si tudi mi dovolili šalo, da bi kakšen Niš prestavili v Vojvodino, Zaječar v Bosno, Skoplje v Dalmacijo, Belgrad sam pa kar »u Slovenačku« — na ferije, dakako!

— Narodnoobrambni sestanek bo v nedeljo, 21. t. m. popoldne pri razglednem stolpu na Planini nad Vrhniku. Popoldne se bomo poklonili pred Cankarjevimi spomenikom. Iskreno vabimo vse, ki se zanimajo za naše brate za mejami. — Organizatorno-propagandni odsek Zveze jugoslovanskih emigrantskih združenj.

— Egipčani na naši obali. Te dni se je vrnil v Split parnik »Princesa Olga«, ki je bil na tretjem potovanju v Palestino in Egipt. S tem parnikom je dospelo v Dalmacijo več uglednih Egipčanov kakor Naus bej Henri, ki ga smatrajo za najbolj bogatega človeka v Egiptu, ki pa je sicer belgijski državljan. Dalje sta dospela Harim Milmi-paša in Arbi Abau Isbej, bivša egipčanska ministra. S tem parnikom je dospel v Dalmacijo tudi Andrej Delmuisos, bivši grški minister. Nekateri od teh bodo poletje preželi v Dalmaciji.

— Službeni list kr. banske uprave dravske banovine od 13. t. m. objavlja »Naredbo o sezonskem oddajanju stanovanj in sob in odobravanju cen v zdraviliščih in letoviščih« in »Razglas narredbe in pravilnika o prirastkarini v mestni občini mariborske.

— Uprava »Vigredic« sporoča na vsestransko povpraševanje zaradi 7. številke, da izide kot dvojna številka drugi teden, t. j. po 15. juliju, kakor je bilo tudi lani. Naj vse p. n. naročnice vzamejo to ponovno poročilo na znanje.

— Oglejte si obrtniško razstavo v Mostah.

Slovensko planinsko društvo javlja cenj. naročnikom Planinskega vestnika, da se je julijska številka lista radi stavke v tiskarni zakasnila. Pocenji avtobusni izlet; glej mali oglas.

— Proti zaprtju, motnjah in prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne Franz Josefa grenčice. Odobr. od. Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. maja 1935.

Granata na senožeti

Cerknica, 12. julija 1935.

Ze par tednov čujemo po senožetih veselo petje in vriskanje pridnih koscev. Ta dan pa je glasen pok vzbudil pozornost koscev in grabljice. Eksplozirala je granata. Mlad fant Matevž M. je našel v grmovju na senožeti železno stvar. Ni znal prav ravnavati z njo. Dolgo jo je ogledoval in je poklical še grabljice na občudovanje. Zenske so odšle, neprevidni kosce pa je vrgel granato ob kamen tako nesrečno, da se je razletela in ga oškropila v obraz. Prijel se je z obema rokama za glavo in nekaj časa se ni zavedel. Nudili so mu zdravniško pomoč. Zdravnik mu je pobral granatne grobce in fant je izven nevarnosti.

Mnogokrat so že ljudje našli kaj sličnega in dogodilo se se take in še huje nesreče. To so še ostanki svetovne vojne. Zeleni bi bilo, da bi ljudje, ki poznajo tako železne stvarice, malo preiskali našo gmajno in senožeti ali vsaj poučili ljudi, kako je treba ravnavati s takimi stvarmi, če jih že nesreča sama ne izuči.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Zadnja pot idealnega duhovnika

Kamnik, 15. julija.

Danes je spremlj Kamnik na zadnji poti minorita p. Pavla Goltesa, ki je umrl v soboto po težki bolezni, star šele 28 let. Z ugledno Goltesovo družino so ob mrtnem otru sina p. Pavla iskreno sočustvovali vsi, ki so poznali njegovo blago srce in cenili idealno delo požrtovalnega kateheta in duhovnika. Izpred hiše žalosti na Grabnu je ob 8 krenil dolg sprevod v frančiškansko cerkev, kjer je pokojni p. Pavel pred tremi leti daroval prvo sv. mašo. V žalnem sprevodu je za dolgo vrsto venev korakala duhovščina iz Kamnika in okolice, minoritski samostan iz Ptuja pa so zastopali trije pokojnikovi redovni sobratje z gravdijanom p. Mirkom Godino. Za užaloščenimi pokojnikovimi svojci se je razvrtala dolga vrsta občinstva, med temi tudi mnogo njegovih sošolcev in znancev. Pogrebne obrede je opravil dekan g. Matej Rihar ob številni asistenci. Ob pretresljivih besedah slovesa, ki jih je izpregovoril p. Pavlu Goltesu ob odprtem grobu njegov rojak in duhovni sobrat p. Konstantin Osepek, se je orosilo marsikatero oko. Frančiškanski pevski zbor je pod vodstvom organista fr. Kanizija Friclja zapel zadnjo žalostinko, nad odprtim grobom mladega idealnega duhovnika pa se je trikrat sklonila zastava društva »Kamnikas«. Pokoj njegovi blagi duši!

Nova nameščenska postojanka v Nov. mestu

V nedeljo, dne 14. julija 1935 je bil v Novem mestu ustanovni občni zbor naše agilne nameščenske organizacije »Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije«. Tako je tudi naša dolenjska metropola dobila stanovsko in strokovno organizacijo, ki bo pod svoje okrilje zbrala vse katoliške in slovenske nameščence enega dela Dolenjske. Občnega zbora sta se v imenu centrale udeležila gg. Smersu Rudolf in Češnovar Slavko, ki sta navzočim razložila namen in pomen strokovne organizacije in razložila naloge nove podružnice. G. Češnovar je imel tudi kratko predavanje o pokojniškem zavarovanju.

V odbor podružnice so bili izvoljeni: za predsednika g. Rodič Ludovik, za podpredsednika g. Zupančič Ivan, za tajnika gđ. Perko Julijana, za blagajnika gđ. Brodar Tika, za odbornike g. Berkopec Ivan, g. Požun Fran in gđ. Hočevar Alojzija. Za preglednika pa so bili izvoljeni gg. Jože Gajeta, Viktor Šonc in Jože Jelovčan.

Nova podružnica pomeni zopet krepak korak naprej v borbi za nameščenske pravice, ki jo vodi z uspehom naša mlada in agilna nameščenska organizacija. Vse zasebne in trgovske nameščence in nameščence iz novomeškega okraja in okolice pozivamo, da se včlanijo pri novi podružnici in ji pomagajo pri izvrševanju njenih nalog.

Smrt v Savi

Litija, 14. julija.

V ponedeljek 8. julija zj. ob 8 je žel. uradnik na postaji Sava pri Litiji, Martin Lubej, odšel iz nočne službe proti domu. Med potom pa se je oglašil v Drnovškovi gostilni, kjer se je mudil v družbi znancev. Drnovškovo gostilno je zapustil ob 3 popoldne ter se napotil proti Mošeniku, kjer stanuje s svojo družino pri materi svoje žene, gospej Kosmačevi. — Ker mu je bilo vroče, se j ehotel najbrže ohladiti v Savi, kamor se je šel kopat. Moma so ga pogrešili šele drugo jutro, ker so mislili, da ima že dan službo na postaji. Ko se ga šli iskat, so na bregu Save našli njegovo obleko. Takoj so vedeli, da se je moralo zgoditi nekaj hudega. Naprošeni železničarji so takoj preiskali savsko strugo, toda trupla niso mogli najti. Šele v soboto popoldne sta dva železničarja iz Zagorja opazila, da plava po Savi človeško truplo. S tamošnjim brodarjem se jim je posrečilo s čolnom truplo ujeti. V utopljenca so takoj spoznali železniškega uradnika Lubeja. Propeljali so truplo v mrtvašnico na Savo, zdravnik je ugotovil, da je Lubeja v vodi najbrže zadela kap. V nedeljo popoldne so ga ob številni udeležbi domačinov in njegovih prijateljev železničarjev pokopali na savskem pokopališču. Pokojnik, ki je bil že več let uradnik na savski postaji, je bil prijazen in ustrežljiv, poročen z domačinko Kosmačevič, skrben in vester družinski oče, zapuščena vdova s 4 mladoletnimi otroci. Težko prizadeti družini naše sožalje.

Smrt na slamoreznici

Maribor, 15. julija.

Pri lesnem trgovcu Koležniku je bil zaposlen pri delanju splavov 54 letni delavec Martin Vahtar iz Remšnika. Splave so delali na Breznu ob Dravi. Koležnik ni hodil domov spat, ampak je prenočeval na seniku gostilničarja Antona Meršnika. Nekega jutra pa Vahterja ni bilo k delu. Šli so ga iskat na senik ter ga našli mrtvega v mlaki krvi. Vahter je šel zvečer spat brez luči, pa v temi zgrešil pot in najbrž slučajno zadel v nabrušene nože slamoreznice. Globoko si je presekal sence in je za posledični rane umrl. Na ta način je po nesreči končal svoje življenje, katerega je pred nekaj časom dvakrat poskusil ugonopiti s samomorom. Enkrat so mu prerezali vrv, na katero se je obesil, drugič pa so ga rešili iz vode, v katero je skočil.

Koledar

Torek, 16. julija: Devica Marija Karmelska. Ščip ob 6.00. Herschel napoveduje lepo vreme.

Novi grobovi

† V Ormožu je 14. t. m. ob 13 za večno zaščitni oči g. Anton Janežič, veleposesnik v Pavlovskem vrhu pri Ormožu. Pogreb bo v torek 16. t. m. ob 9 popoldne. Naj počiva v miru! Zalujočim Janežičevim naše sožalje!

Osebnosti

— Poroka. V nedeljo, dne 14. t. m. sta se v cerkvi sv. Petra v Ljubljani poročila g. Gojko Kitek, sodniški pripravnik in Ljubljani in gđ. Milica Škulj, učiteljica v Višnji gori. Iskreno čestitamo!

— Promocija. V soboto 13. t. m. je promoviral na univerzi v Gradu g. Viktor Fritsch, uradnik Kreditnega zavoda za trg. in industrijo v Ljubljani, za doktorja prava in državnoznanstva. — Čestitamo.

— Napredovanja in imenovanja sodniških uradnikov. Za zvanika III. skupine so napredovali dnevnjarji-zvanika: Ludovik Somer, Marenberg; Vetril Albin, okrajno sodišče, Maribor; Ljudevit Fürst, Smarje pri Jelšah; Detela Milan, okrajno sodišče v Ljubljani; Varl Valentin, okrajno sodišče Maribor; Hudoklin Fran, okrajno sodišče Novo mesto; Angela Gnezdova, apelacijsko sodišče v Ljubljani; Marica Primožičeva, sresko sodišče, Ljubljana; Berta Visočnikova, okrajno sodišče, Maribor; Danica Šafarjeva, okrajno sodišče, Maribor; Romana Drobničeva, Metlika in Cirila Kopusarjeva, okrajno sodišče, Maribor. Za dnevnjarje-zvanika so bili imenovani: Ivan Šuštar iz Ljubljane za okrajno sodišče Maribor, dalje za okrajno sodišče Maribor še: Marija Habjaničeva iz Ptuja, Margareta Turinova iz Maribora in Marta Audičeva iz Celja. Za sresko sodišče Maribor Jekl Stanko iz Ljubljane; za sresko sodišče Celje Fran Por iz Ljubljane; za Ptuj svet Bogdan iz Ljubljane; za okrajno sodišče Novo mesto Silvester Artač iz Krškega; za okrajno sodišče Ljubljana Marija Polčeva iz Ljubljane; za Lož Jožeta Zajčeva iz Znojil, okrajno sodišče, Maribor; za Mokronog Baraga Ludvik iz Cerknice; za Marenberg Gros Andrej iz Laškega; za Mursko Sobotno Eržen Vladimir iz Ljubljane. Na lastno prošnji je premeščena dnevnjarica-zvanika Ana Kunovarjeva iz Celja v Litijo; po službeni potrebi pa so premeščeni dnevnjarji-zvanika: Marija Lipovškova iz Ljubljane v Mursko Sobotno; Rode Karol iz Murske Sote k okrajnemu sodišču Maribor; Ernest Bolka pa iz Murske Sote v Celje.

— Imenovanje novih jetniških paznikov. Imenovani so za jetniške paznike-pripravnike: Albina Snojceva iz Gor. Kašlja v Ljubljani; pri okrajnem sodišču Maribor: Emilija Chleboud iz Maribora; Josip Pelko iz Šmihela pri Novem mestu, Leopold Potokar iz Št. Vida pri Stični in Ivan Grosičar iz Gradišča pri Litiji. Pri okrajnem sodišču Celje: Ivan Grad iz Dola pri Ljubljani, Josip Miklič, Negastern pri Moravšah in Josip Zupan iz Petrovci pri Celju. Pri okrajnem sodišču Novo mesto: Ciril Lesjak, trgovski pomočnik Kranjska gora. Na lastno prošnji je premeščen iz Celja v Ljubljano jetniški paznik Fran Potočnik.

Celje

— Smrtna kosa. V nedeljo je umrla v Gaborju, Mariborska cesta 30 ga. Vouk Terezija, 67 let, žena cink. vpokojena. Pokojna je bila tašča stavbenika g. Konrada Golgranca. Pogreb bo danes ob 16 od doma na okoliško pokopališče. — V Komenskega ulici št. 10 je umrla v 73 letu starosti zasebnica ga. Plešnik Fani. Pogreb bo danes ob 5 popoldne na okoliško pokopališče. Naj počivata v miru, žalujočim ostalim izrekamo iskreno sožalje.

— Nova tovarna na Spodnji Hudinji. Tovarnar g. Kudišz namerava v najkrajšem času zgraditi na Sp. Hudinji poslopje, kamor bo preselil svojo tekstilno tovarno, ki je sedaj v mestu na Kralja Petra cesti pri ge. Vajt. Z gradbenimi deli se bo začelo kmalu in se bo tovarna že letos preselila v svoje novo poslopje. S tem bodo tudi odpadle številne pritožbe prebivalstva na Kralja Petra cesti.

Ptuj

Smrtna nesreča na javni cesti. Pretekli četrtek se je dogodila na Ljutomerski cesti nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Ko je 79letna Julijana Kolarič, občinska reva iz Ptuja, šla po cesti, je privozil neznan kolesar in se zaletel v staro s tako silo, da je obležala v nezavesti. Ptujski reševalci so ponorečeno prepeljali z rešilnim avtom v ptujsko bolnišnico. Ves trud je spravil k zavesti pa je bil zaman in je Kolaričeva nekaj ur pozneje poškodbam podlegla. Kdo je zakrivil nesrečo, bo dognala šele sodna preiskava. Pri raztelesenju trupla je sodna komisija ugotovila, da je bila lobanja prebita in počena.

Poškodbam podlegel. Kakor smo poročali, je bil 24letni Peter Majcen, sin posestnika v Vičaneh pri Veliki Nedelji, v noči od 7. na 8. t. m. napaden od neznanih storilcev, ki so mu z bajonetom razparali trebuh, da je izstopilo črevesje. Smrtonovarno ranjenega Majcena so prepeljali v ptujsko bolnišnico, vendar so bile poškodbe smrtonosne in je bila vsaka pomoč zaman. Majcen je poškodbam podlegel in je sodna komisija izvršila obdukcijo trupla; komisija je ugotovila, da so bile poškodbe absolutno smrtonosne, ker je rezilo prerezalo črevesje na več krajih. Storilecem so orožniki že na sledu in so isti v trenutku, ko to pišemo tudi že aretirani in izročeni okrajnemu sodišču v Ormožu.

Kamnik

Srebrna maša na Kalvariji. Odlični znanstvenik naše univerze mineralog pater Janez Zurga je daroval v nedeljo ob 11 v romarski cerkvi Kalvariji svojo srebrno mašo. Gospod srebrnomašnik je praznoval svoj jubilej tiho in skromno v najožjem krogu sorodnikov pri svojem stricu upokojenem mestnem stražniku g. Kolmanu v Kamniku. — Našem odličnemu znanstveniku veljajo ob srebrnomašniškem jubileju tudi naše čestitke z iskreno željo, da bi pri svojem Bogu in znanosti posvečenem življenju v zdravju dočakal tudi zlato mašo.

Iz tajske legije v ljubljanske zapore

Ljubljana, dne 13. julija

Orožniška patrola postaje v Medvodah je blizu Medvod danes prišla 37 letnega samskega deljarskega pomočnika Viktorja Krevsa iz Biške vasi pri Mirni peči, ker je bil sumljiv zaradi svojega orožniške poročila. Prebrodil je že pol Evrope in severno Afriko. Na vprašanje orožnikov, kaj da dela okrog Medvod, je Krevs hladnokrvno odvrnil: »Državljan išče pošteno delote Ker je bila proti njemu pred meseci izdana tiralica zaradi raznih tatvin, ki jih je baje izvršil na Dolenjskem, so ga orožniki pridržali in odpeljali v ljubljanske sodne zapore. Krevs ima pri sebi prav zanimive dokumente. Pokazal je orožnikom francosko vojaško izpustnico in reverz o odlikovanju z zlato medaljo. Krevs je dolgo vrsto let služil v francoski tujski legiji. Sam pravi, da zna poleg materinščine še arabsko, kitajsko, francosko in angleško. Predjadrjal je skoro pol sveta.

Vavta vas

Kat. prosvetno društvo si je nabavilo krasen prapor, katerega so izdelale č. šolske sestre v Ljubljani. Ta prapor, ki je vzbudil že na evharističnem kongresu pozornost marsikateroga, bo blagoslovljen v nedeljo 21. julija po slovesni sv. maši ob 11. Ob tej priliki bo praznovalo društvo tudi svojo 25letnico, zato bo po blagoslovitvi prapora tudi javno zborovanje. — Popoldne ob 3 bo po vpriporilo društvo na prostem pred cerkvijo igro »Zgubljeni sine. Po igri se vrši ljudska zabava, pri kateri bo igral društveni tamburaški zbor, ki je bil ustanovljen lansko spomlad. — Ker je ravno to nedeljo v Vavti vasi tudi cerkveno žegnanje, zato so povabljeni vsi prijatelji in somišljeniki od blizu in daleč na to našo proslavo.

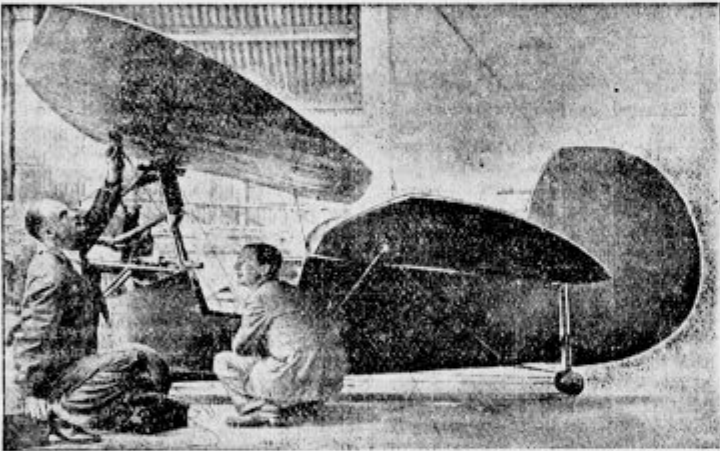
O iznajdbah Gledanje v daljavo

Kakor smo že zvedeli iz naših slik, bodo v Nemčiji imeli olimpijske igre. Na teh bodo prebivalci raznih krajev mogli prisostvovati tem igram tudi tako, da bodo čisto drugje in bodo vendar videli poedine prizore z olimpijskih iger. Seveda ne bo popolnoma tako, da bi bilo videti slike kar zdržema ko v kinu. Videli pa bodo slike čez nekaj časa, zakaj prej bodo morali prizore ujeti in pripraviti njih sliko in to sliko bodo koj oddali s posebno pripravo za gledanje v daljavo — brezžično. — Marsikdo se bo domislil, kako mu je bilo pri sre, ko je zagledal prvi avto na cesti, ali ko je videl prvi kino in prvkrat letalo v zraku. Človeka je prevzelo nekaj skrivnostnega, podzavestno je občutil, da vstaja nov čas, nova doba človeštva. Tako je bilo pred 100 leti tudi našim dedom, ko so zagledali prvi vlak in jih je bilo groza strahovite naglice puhajočega nestvara. In kako je bilo ljudem, ko so videli parni stroj, ki je vodil ladjo po morju kar sam od sebe, ne da bi kdo veslal! To je bilo v 17. stoletju in ljudstvo je s sekirami napadlo francoskega profesorja Papina in je na kosce razsekalo njegovo »hudičev« barko. A ko je komaj pred desetimi leti nastopil radio svojo zmagovalno pot in smo kmalu zatem dobili glasbeni film, so ljudje v prvem navdušenju pozabili na množico onih godbenikov, ki so si po kavarnah in kinih služili s sviranjem svoj kruh. — Ali ko smo dobili prve tiskarske stroje, so ročni stavei s sekirami navali na tak stroj. Vendar se je vse v dobro obrnilo, tudi godbeniki in črkostavci še zmeraj zaslužijo svoj kos kruha. Res pa je, da ni vse dobro in vse v blagor človeštva, kar je novih iznajdb. Marsikaka iznajdba, ki je bila namenjena blagru ljudi, se je izmaličila v hudo. Resnično, človeku se je posrečilo premostiti velike daljave; v nekaj urah prideš tja, do kamor bi sicer potreboval po več dni in tednov, vendar te dobrine ne izrabi človek zmeraj v svoje dobro. Komaj smo iznašli zračne ladje in letala, že smo jih preustrojili za vojne namene, za uničevanje človeštva. Stroj imamo, da obvarujemo človeka preveč mučnega, prenapornega dela. Kako so n. pr. trpeli kurjači pred kotli velikih ladijskih strojev, kjer je bilo ko v peku. Zdaj imajo stroji pogon na bencin in isto delo je zdaj toliko lažje, je ko igrača. Kurjači so v čistih prostorih, so v belih, lahkih oblekah, se ne potijo, ne pečejo ko na ražnju. A stroji so zano tudi sovražniki človeštva. Na stotisose pridnih, dela vajenih rok mora počivati v brezdelju, ker so si ljudje kaj kmalu osvojili stroje v ta namen, da v čim najkrajšem času, s čim najmanjšim številom delavcev — zaslužijo čim največ denarja. Tako so proizvajali blago na blago, skladišča so se polnila in napolnila tako, da ni bilo kupcev — prišla je kriza, brezposelnost: stroj se je spremenil v prekletstvo človeštva.

Steborna iznajdba povzroči nekaj vznemirjenja, napravi nekakšen preobrat v teku časa. Malokdaj bi mogli koj v začetku prosoditi, ali bo dobitna iznajdba služila blagru ljudi — ali bo škodovala. Čitatelji se morda še spominjajo tistega dne, ko je bilo ročeno v šoli, da bodo videli žive fotografije. In tedaj smo prišli v sobo, vse je bilo tako čudovito, okna zagrnjena, sredi sobe miza s skrivnostnim zabojem, zadaj bela rjuha. Čez nekaj ponesrečenih poskusov, je začelo vse pokati, migljati in slednji smo zagledali slike, ki so se preigibale. Če si imel malo dobre volje in domišljije, si s trudom zapazil, kako so neke skakali kopalci v vodo, neznansko nam je bilo všeč, ko je pljusknila voda in se penila — prav kakor zares. In čez nekaj let si mogel videti po sejnih »kinematografec« — od začudenja smo odpirali usta in živeli v sanjah s slikami. Nedoležjo zatem: predstave v kinematografih so si osvojile svet: gledališča so se praznila, spremeniti so morala spored in način igranja: pisatelji, časopisi — skoraj vse duševno življenje se je spremenilo. Skoraj nepazno je nastala revolucija v kulturi in šele kasneje smo dognali obseg in pomen te revolucije — marsikje seveda že prepozno. A takšnih preobratov zaradi iznajdb v ljudskem življenju je bilo že veliko. Ko smo dobili plinsko razsvetljavo, se je kulturno življenje bolj spremenilo ko z vsemi vojnami prejšnjih stoletij. Plin je imel namen, da oblagodari človeštvo z lučjo doma. Namesto tega pa se je noč spremenila v dan in ljudje so postali ponočnjaki, nihče ni rad ostal doma, začeli so sedevati po gostilnah in kavarnah pozno v noč. Prav malo manjši je bil preobrat, ko smo namestili na stene prve tapete, ali ko smo dobili prve zofe — in šivalni stroj!

Ko smo dobili prve gramofonske plošče, smo se zaničljivo obregovali, češ, glasba na stroj — slab okus! Polagoma smo se pa le spametovali in kar priznajmo, da je izbrana glasba, ki je zajeta na plošči od odličnih godbenikov-umetnikov vendar le stokrat boljša ko kako pokvečeno, dasi ročno igranje na domač klavir. A ko je bila gramofonska plošča baš tako umetniško dovršena, da bi pregnala orkester in godbenike iz kavarn in zabavišč, smo dobili radio in glasbeni zvočni film.

Tudi gledanje v daljavo bo povzročilo, da bo svet malo krenil s tira. Seveda ni moči reči, kam bo svet stopil najprej. Ne vemo, ali bomo uživali koristno ali škodo — ali nam bo v samo nesrečo. Misliti si pa že moremo, kako si bodo vojne naprave pomagale z gledanjem v daljavo, kako bo to gledanje zlasti pospešilo vohunstvo, policije, iskanje zločincev, a tudi preganjanje nedolžnih, po krivem obdolženih ljudi. Kakor bodo zadevo vzeli v roke, tako bo: dobro ali hudo.

Kolo-letalo. Neki 23 letni Anglež je izumil to letalo, ki bo pač najmanjše in najcenejše letalo sveta. Dolgo je 360 cm, široko 480 cm, ima 12 konjskih sil, napravi 108 km na uro in stane približno 19.000 dinarjev.

Najdaljši predor sveta

160 kilometrov! Najdaljši predor v Evropi je Simplonski predor, ki so ga v letih 1898—1905 zgradili pod gorovjem Monte Leone in je dolg 20 km. Nato je St. Gothardski tunel, ki meri 15 kilometrov in nato predor skozi Mont Cenis, ki je dolg 10 km. — Najdaljši evropski predor, simplonski, je sedemkrat krajši kakor bo oni med Korejo in Japonsko. Ta primer nam pove, kakšno veličansko delo bo to, ki so se ga lotili japonski inženjerji. Skoraj ne rečemo preveč, če pravimo, da bo ta zgradba sploh najbolj veličanska, česar se je sploh človek kdaj lotil. Stroški so določeni na 1500 milijonov jenov in delali bodo 10 let. Azija bo glede na veličino zgradbe na prvem mestu, Amerika je že sploh pred nami...

Stari svet vstaja Egipt in Grki

Že pet let je na delu znanstvena ekspedicija profesorja Sami Cabra z egiptiske univerze. Kopljejo pri Hermopolisu. Odkrili so peto piramido in druge dragocene zgodovinske predmete starih Egipčanov. Le po tej ekspediciji smo zvedeli, da je bila v 2. stoletju pred Kristusom razširjena grška kultura precej daleč v Srednjem Egiptu in se je te kulture v letih 117.—138. oprijelo celo preprosto ljudstvo. Našli so grške nagrobne napisne na grobovih. Grščina je bila uradni jezik in jezik izobraženov. Našli so grške stebre v zvezi z egiptovskimi. Na mogočnem grobišču mesta Hermopolisa so lani odkrili celo sliko Edipa, kar pričča, da se je grški vpliv razširil daleč preko Aleksandrije. To potrjujejo tudi najnovejše najdbe. Odkopali so stavbo z grško-rimskimi stebri, vhod pa je narejen po egiptovskem vzorcu. To je mavzolej, ki ima oska okna in stene so ometane z nekakšno ponarejeno kamnito snovjo. Notranjost je razdeljena na štiri obokane prostore, izmed teh sta dva okrašena s slikami verske vsebine. Največja dvorana v pritličju je bila najbrž kako svetišče, zakaj nad vrati je upodobljen jastreb z razprostrtimi peruti. Nad široko ploščo iz ponarejenega marmorja, ki ga je v Hermopolisu večkrat najti kot okrasek, je videti vrsto bogov in boginj. Sredi druge dvorane je jama, v kateri je bila mumija, neka ženska visokega stanu. Na neki sliki na presno jo je videti, kako stoji pred bogom Osirisom in je oblečena po grški modi, ima rdečo tuniko kratkih rokavov, zeleno krilo in razpuščene lase. Za njo stoji senea njenega duha kot skelet. Jama je 10 m globoka in je bila polna razbitih stebrov. Med stebri so našli podobo Harpokratesa, ki je bil egiptovski bog, ki so si ga privzeli od Grkov. Ozke in ravne ceste Hermopolisa so še polne zakladov. Največ najdb pa nudi grobišče. Nedavno so odkrili ondi drevored, ki sestoji iz 60 cm visokih, pravokotnih stebrov. Pravijo, da je vodil drevored v podzemsko svetišče boga Thota, ki je bil patron mesta Hermopolisa.

Švedska telovadca na klobučku.

Potapljači na šolski klopi v Kielu, kjer se učijo za potapljače.

Prelat dr. Kaas kanonik pri sv. Petru v Rimu

Prelat Kaas, ki je bil od 1928—33 načelnik nemškega centra, se je po razpustu stranke umaknil v Rim, ko se mu ni posrečilo napraviti za svojo stranko sporazuma s Hitlerjem. V Rimu je kot znan jurist odločilno sodeloval pri konkordatu med Nemčijo in Vatikanom. Tudi pozneje je poizkušal zmanjšati napetost med hitlerizmom in sv. stolico, seveda z malim uspehom. Sedaj je bil imenovan za kanonika pri baziliki sv. Petra v Rimu, iz česar se da sklepati, da ne misli na povratek v Nemčijo.

Švedski telovadci proizvajajo umetnije.

Igrače sovjetskih otrok

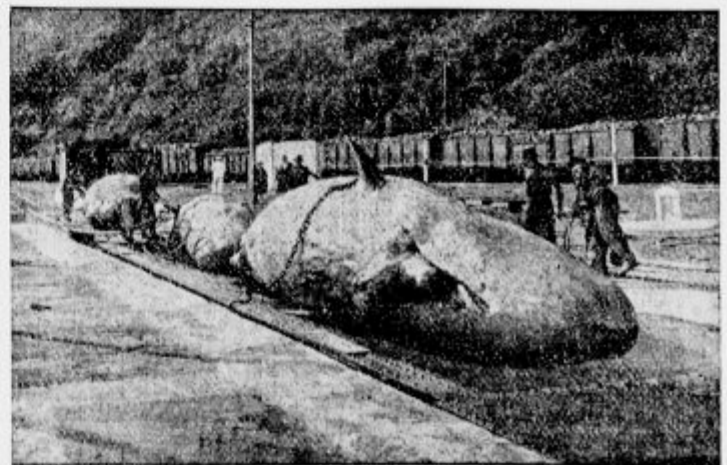
Moderne igrače sovjetskih otrok so zdaj kosturni vojniki. Z izbranimi besedami skušajo časopisi priporočati ljudstvu to igračo. Pravijo, da je treba sovjetskim otrokom vojaškega duha. Prav goreče pišejo o tem, kako morajo biti te igrače umetniško narejene:

»Čas je, da damo svojim otrokom igrače, ki niso samo lepe, marveč tudi pristno zgodovinske, da so zares izraz velikih dogodkov naših meščanskih vojsk. Kako se bo otrok razveselil, ko bo dobil celotno bitko rdeče kavalarije in bele garde, ko bo imel pristne sobice Vorošilovega in Budenija!«

Marconi, vera in znanost

Laški znanstvenik Marconi, ki ga poznamo posebno s področja elektrike in brezžičnega brzojava itd., se je nekemu njujorskemu časnikarju tako izrazil o veri in znanosti:

»Sma znanost ne more razložiti vseh, zlasti ne največjih skrivnosti našega življenja. Kaj smo? Odkod smo? Kako smo prišli na svet? Čeprav se človek s temi vprašanji že tako dolgo muči, vendar še ni dobil odgovora nanje. Glede sebe sem ponosen na to, da sem veren in član katoliške Cerkve. Verujem v moč molitve. Verujem vanjo ne le zato, ker sem zvest katoličan, marveč tudi kot znanstvenik.«

Kiki na tekočem vaku, to se pravi, da jih potezajo kar mehanično in naglo predelujejo.

„Še pet minut!“ Bomba v vlaku

Neka potnica ekspresnega vlaka pripoveduje: »Sama sem bila v vlaku, legla sem na klop in zaspala. Zaslislala sem pač, kako so se odprla vrata, a nemirno sem spala dalje in sanjala strašne sanje. Mahoma sem se popolnoma zdrnila. Opazila sem, da je svetilka na pol odgrnjena. Obrnila sem se in se prestrašila. Nasproti je sedel možki. Še nikoli nisem videla tako strašnega obraza. Rdeča brazgotina od čela do brade, četinasta brada, četinaste obrvi, oči ko jastrebove. In srepo je buljil vame. Zdelo se je, da prisluhkuje mojemu dihanju. Ledeno me je spreletelo po hrbtu. Čutila sem, da ima ta človek zlohotne načrte. Mrzel pot me je oblijl, spoznala sem, kaj je groza. Krčevito sem se delala spečo in se trudila, da bi enakomerno dihala. — Možki je bil pač prepričan, da me do spim. Previdno sem poškilila in videla, da gleda na uro. Zaeno sem zaslislala, kako je nekaj trkalo, kar pa ni povzročal vlak. In trkalo je prav lik mene na tleh. Možki je pogledal na uro in zamrmral:

»Še deset minut!«

Mislila sem, še deset minut in bo postaja. Že sem se pomirila, ko se možki skloni in prinese izpod klopi črn zabojček, ki ga postavi na klop. Vedela sem zdaj, kaj je trkalo! Kaj pomeni, če takole trka v črnem zabojčku! Tedaj je možki spet pogledal na uro, počasi vstal, srepo boljšal vame in zamrmral: »Še osem minut, golobčica, pa bomo sfrčali v zrak!« Ugriznila sem se v ustnico, da nisem glasno zakričala. Seveda, anarhist, ki bo vlak razstrelil! — »Še šest minut!« je dejal sam pri sebi. Gromzica me je stresala. Spet je neumisljeno trkalo v črnem zabojčku. — »Še pet minut golobčica!« Zdaj bo vsega konec!

Moški je stal tik mene, vzela cigareto iz žepa, jo hotel prižgati, a s pogledom name se je obrnil in odšel k vratom. Tako, sem si mislila, kaditi noče vpricho mene, a da bo pognal vlak v zrak, za to se ne zmeni! Kako bi se rešila grozne smrti? Ali naj odprem okno in vržem peklenski stroj ven? — Previdno sem dvignila glavo. Možki je stal na hodniku in mi obračal hrbet. Potihem sem vstala, venomer gledala človeka, kolena so se mi tresla, previdno sem potegnila šipo navzdol. Možki ni ničesar opazil. Tedaj — naglo sem zgrabila črni zabojček — videla sem še, kako se je možki obrnil, slišala, kako je besno zatulil — in sem zagnala strašno stvar skozi okno. Nato sem začutila krepke pesti na plečih, s poslednjo močjo sem potegnila za zasilno zavoro — in omedlela.

Ko sem se zavedela, je bilo mnogo ljudi krog mene. Ležala sem na klopi. Izpraševali so me in s težavo sem prišla do besede in sem vse povedala. Oni skrivnostni človek je bil seveda izginil in niso mi hoteli verjeti. Tedaj sem pokazala na prtljago zločincev. Orožniki in potniki so ga mrslično iskali. Nenadoma sem zaslislala strašen hrup na hodniku. Tedaj sem zakričala na vso moč, zakaj — zagledala sem zločince, ki je imel oni črni zabojček v roki! »Bomba, bomba!« sem zatulila in si zakrila obraz. »Kakšna bomba, koga neumna,« je dejal neki glas. »Boga zahvalite, da sem še dobil, svojo Veroniko, golobčico, ki sem stavil nanjo in jo hotel ob določeni minuti izpuščiti, točno ob treh zjutraj! Veronika bi postavila nov rekord!«

Počasi sem odstranila roke z oči. In sem videla, kako je vzel možki belo golobčico iz zabojčka, pogledal na uro in jo izpuščil... Kako smo se vsi smeja!t!

255 km na uro

Pariz, 14. jul. AA. Sportni list »L'Autoc« poroča, da je angleški avtomobilist John Cobb v Ameriki potolkel šest svetovnih rekordov za svojo kategorijo, med drugim tudi brzinski rekord. S svojim vozom je dosegel brzino 255,694 m na uro.

Gospodarstvo

Kaj bo letos z izvozom sadja

Napake prejšnjih let se ne smejo ponoviti

Maribor, 15. julija.

Vsem sadjarjem je še v žalostnem spominu lanske trgovina s sadjem. Z velikim upanjem so takrat vsi pozdravili trgovsko pogodbo z Nemčijo, z velikim razočaranjem pa so morali uvideti in doživeti, da tudi najbolje pogodbe ne pomagajo, če ni doma resne in prave volje pomagati na vse načine, da se vrši izvoz nemoteno. Samo tako je bilo mogoče, da smo izvozili lani od priznanih 1600 vagonov v Nemčijo samo 69 vagonov jabolk. Zato že sedaj vsi sadjarji pričakujejo z nekim strahom, kaj bo letos s sadno trgovino. Še je sedaj čas, toda že najskrajnejši čas, da se pripravijo vse potrebne, da se more nato izvoz res nemoteno razvijati. Da bi se najprej porazgovorili vsi merodajni krogi skupno s sadjarji o letošnjem izvozu, je bila sklicana za dan 3. julija v Maribor anketa, ki je bila preložena nato na 12. julija, a bila končno določena za 24. julija. Ta dan se vrši namreč v Mariboru ob 9 v hotelu Meran izredni občni zbor združenja sadnih trgovcev, pa se bo takoj nato vršila anketa o letošnjem izvozu sadja. Na to anketo so povabljene vse merodajne oblasti, Gospodarske zveze in Kmetijska družba, Prizad ter Zavod za pospeševanje zunanje trgovine. Zelo se čudimo, da prvotno ni bila povabljena niti Gospodarska zveza, niti Zadruga zveza in bi nas zanimalo, kaj pravi k temu kmetijski oddelek banke uprave v Ljubljani, ki bi moral že zdavnaj pokazati tudi v dejanjih malo več pravega zanimanja za to, kako kmet prodaja svoje prideleke. In še eno, to zanimanje bi moralo biti nepristransko. K temu pa je treba vedeti še to, da predstavlja danes Kmetijska družba zelo mali odstotek slovenskih lanetov.

Pred letošnjimi splošnimi mirazi smo mogli pričakovati za letos pri nas izredno dobro letino sadja. Pozanje je bilo seveda treba prvotne visoke cenvite zelo znižati in se ceni, da bomo imeli letos za izvoz nekaj nad 2500 vagonov jabolk. Večina tega sadja naj bi šla tudi letos v Nemčijo, kakor smo upali tudi lanske leto. Zato se vršijo že pogajanja, da dovoli Nemčija uvoziti iz Jugoslavije (torej iz vse države) 2400 vagonov namiznega sadja (tu je všteto tudi zgodnje sadje) in 2000 vagonov pršnega sadja. Znano je, da znaša carina v Nemčijo za razno sadje (rinfuza) od 1. januarja do 24. septembra Mk 450.—, od 25. septembra do 31. decembra pa Mk 200.—, za pakirano sadje pa znaša carina celo leto po Mk 700.— od 100 kg. To je celotna carina brez znižanj. Od te carine pa nam priznava Nemčija za sadje, uvoženo v zabojih, preferencial po 500.— mark. Nemčija letos ne bo dovolila uvoza skupno za vso sezono, ampak hoče za vsak mesec posebej določiti, koliko moremo izvoziti in je za mesec julij že doseženo, da smemo izvoziti v Nemčijo 50 vagonov jabolk v razsutem stanju. V nekaterih listih je bilo poročilo, da se je posrečilo to doseči nekemu združenju sadnih izvoznikov v Mariboru, moramo pa resnici na ljubo povedati, da to združenje pri tem nima niti najmanjše zasluge.

Pri letošnjem izvozu bo zelo vplivalo na cene

to, s kakšno letno moremo računati v državah, ki nam pri izvozu našega sadja morejo konkurirati. Za prešno sadje bi bila letos konjunktura v toliko, da bo tega sadja imela precej Nemčija sama, predvsem Badenska, toda ta lastni pridelek nikakor ne bo kril potrebe. Malo pa je letos te vrste sadja v Franciji radi pomladanskih pomez in tudi v Italiji bo pridelek le slab. Vendar pa so cene za te vrste sadja bile v lanskem letu tako nizke, da nikakor nismo mogli računati na izvoz. Če letos ne bodo cene višje, tega sadja ne bomo mogli izvažati v Nemčijo; saj so bile lani povprečne cene pariteta naša meja komaj 25—30 Din za 100 kg. Na Češkem, zlasti v Podkarpatski Rusiji, ki je dajala vsako leto mnogo sadja, je letos letina zelo slaba in zato moremo računati, da bo mogoče precej naših jabolk izvoziti v češkoslovaško republiko. Avstrija, ki je lanske leto izvozila nad 1000 vagonov sadja v Nemčijo, večinoma kot kompenzacija za premo, ne bo letos krila niti lastnih potreb. Italija nima letos niti tretjine normalne letine. Imata pa 100 odstotno letino letos Belgija in Nizozemska. Ti dve deželi bosta mogli s svojim sadjem preplaviti vse industrijske kraje severozapadne Nemčije in ti deli za nas ne pridejo v poštev. Bo pa gotovo dobro vplivalo na naše cene to, da nam letos in najbrž tudi še nekaj prihodnjih let ne bo mogla konkurirati Madžarska. Znano je, da so prihajale vsako leto velike množice sadja, tako zgodnjega kakor tudi jesenskega, iz okolic Kečkemet in da so vsled tega vedno nenadoma padle cene pri nas. Letos pozimi in v spomladaj pa sta mrav in veter uničila zelo veliko število sadnih dreves v teh okoliših. Francija pridelala sama veliko sadja, uvaža samo malo in daje nam od vsega kontingenta samo okrog 30 vagonov.

Iz vsega prednjega je razvidno, da moremo letos računati, ako upoštevamo sadne letine v konkurenčnih deželah, z dobrim izvozom. Vendar pa samo to še ne zadostuje. Treba je tudi s čisto denarnega in trgovskega stališča odstraniti vse ovire, ki delujejo proti našemu izvozu. Na vsak način bi bilo treba z Nemčijo napraviti dogovor, da se more prenesti saldo kontingenta, določene za izvoz sadja iz ene države v drugo mesec. Treba bi bilo nadalje doseči znižanje carine do 24. septembra od Mk 450.— na Mk 200.—, kar bi se dalo mogoče doseči na ta način, da se oprostijo pri nas blokirani dinarji, katerih vsota znaša okrog 160 milijonov dinarjev.

Da se bo prednje vsaj deloma tudi res izvršilo, zato bi se morale pobrigrati vse one oblasti in pa ustanove, ki se zavedajo, da niso tu samo radi sebe, ampak radi splošne koristi. Mislimo tu najprej na domače oblasti in ustanove, ki bi morale najboljšo poznati potrebe sadnih producentov; to je trgovinski in kmetijski oddelek banke uprave, nato pa Kmetijska družba. Ako te oblasti in ustanove ne bodo napravile letos več kakor lanske leto, bodo samo utrdile mnenje, da brez škode za kmeta lahko mirno likvidirajo. Vedeti je treba, da je sezona neposredno pred nami in da nam vsak dan zavlačevanja spet more prinesiti milijonske izgube.

V splošnem se je lani rudarska produkcija povečala in je število zaposlenih delavcev v naši rudarski in topilniški industriji naraslo od 36.800 na 38.800. Tudi število izvršenih sitov se je povečalo za 840.000, mezde pa so narasle za 29.580.000 dinarjev. Število nezaposlenih v tej stroki je padlo od 1946 v januarju 1934 na 1624 v decembru 1934. Lani je našlo zaposlitev na novo okoli 1000 rudarjev. Podpor nezaposlenim je bilo lani v vsej državi izplačanih 9.494.522 Din, od tega na področju ljubljanske glavne bratovske skladnice 391.589, belgrajske pa 275.911 Din. Če se upoštevajo še druge podpore, so skupno prejeli nezaposleni rudarji lani 1,2 milij. Din. Za tekoče leto predvideva osrednji odbor povečanje podpor. Upravni stroški za fond so majhni, upravni in administrativni stroški pri glavnih bratovskih skladnicah pa so znašali 3 odst. vseh dohodkov v letu 1934.

Letina v Nemčiji. Po izjavah dr. Mercaza, javn. v kmetijskem ministrstvu v Berlinu je pričakovati po zadnjih uradnih podatkih od začetka julija, da bo znašala žitna letina 1 milj. ton več kakor lani, ko je bilo pridelanih 20,9 milj. ton žita. Zato je gotovo, da bo Nemčija leta 1935 izhajala sigurno brez uvoza pšenice in rži, kar se bo poznalo tudi na našem žitnem trgu.

Borza
Dne 16. julija.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curih, Prage in Trsta, popustil je le Pariz, dočim so narasli tečaji Amsterdam, Berlina, Bruslja, Londona in Newyorka. V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šilling na ljubljanski borzi neizpremenjen na 8,75 do 8,85, na zagrebški borzi pa je nekoliko popustil na 8,74—8,84, na belgrajski pa na 8,73—8,83. Grški boni v Zagrebu 34,75 blago, v Belgradu 31,15—31,85. Angleški funt je nadalje narasel v Zagrebu na 234,70—236,30, v Belgradu pa na 233,901—235,51. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6 blago, v Belgradu 6,05 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2964,58—2979,18, Berlin 1750,63—1764,51, Bruselj 735,26—740,32, Curih 1424,22—1431,29, London 215,13—217,10, Newyork 4317,16—4353,47, Pariz 287,78—289,22, Praga 181,62 do 182,72, Trst 350,81—359,90.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 494.781 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20,205, London 15,125, Newyork 305,25, Bruselj 51,65, Milan 25,10, Madrid 41,875, Amsterdam 207,95, Berlin 123,10, Duna 58, Stockholm 77,95, Oslo 75,95, Kopenhagen 67,50, Praga 12,76, Varšava 57,775, Atene 1,90, Carigrad 2,48, Bukarešta 2,50, Helsingfors 0,375, Buenos Aires 0,81.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 80—81, agrarji 43 do 47, vojna škoda promp. 370—372, begl. obv. 63 do 64, 8% Blerovo pos. 78—79, 7% Blerovo posojilo 67—68, 7% pos. Drž. hip. banke 74—76, 7% stab. pos. 78—80.

Sport

Zagreb - Ljubljana

V sredo zvečer nastopita na igrišču ASK Primorja v nočni nogometni tekmi reprezentanci Zagreba in Ljubljane. Ta prireditve, ki bo za Ljubljano svojevrstni športni dogodek, spada med prireditve v prid olimpijskega fonda, ki naj omogoči našim sportnikom udeležbo na prihodnji olimpijadi. Ne glede na to pa bo ta nogometna tekma tako zanimiva, da bo privabila celo one, ki se ne udeležujejo vseh tekem; kajti Zagreb kakor Ljubljana bosta postavila svoje najboljši moči in tako bomo imeli priložnost videti res prvovrstno in lepo nogometno borbo, ne za točke, temveč za prestiž Zagreba in Ljubljane.

Sportni dan v Kamniku

Kamnik, dne 16. julija.
Včeraj je izvedel SK Kamnik sportni dan s prav bogatim sporedom. Dopolodne je bil na Glavnem trgu cross country tek na progi okrog 2.000 m. Zmagal je državni rekorder Kamničan Jože Bručan v času 8:51,7 pred Jožetom Kotnikom iz Kamnika, ki je zaostal samo za 4 metre. Sledila sta Primorjasa Milan Krpan in Ivan Srakar, Radomeljčan Jože Pirš in Hlebe (Savica-Stražišče). Na trgu je bila zbrana velika množica občancev, ki so živahno akklamirali tekaše.

Plavalne tekme so bile popoldne na kopališču mestne občine ob veliki udeležbi občinstva. Voda je bila zaradi sobotnega dežja precej mrzla, vendar pa je pri vseh točkah sodelovalo po 4, 6 ali 8 plavalcev. Najlepše uspehe je dosegel Kamničan Tone Cerer, ki je znatno izboljšal svoj čas na 100 metrov prosto. Pri tekmah je sodelovala močna ekipa ljubljanskega »Jadrana«, vmesne točke pa so izvajali Ilirijanci, ki so prispeli v Kamnik pod vodstvom svojega trenerja. Najboljši čas so bili Cererjev na 100 me prosto 1:07 in na 100 m prsno 1:24,4. Na 50 m prosto je dosegel najboljši čas Kamničan Meto Sadnikar s 32,8 pred Ilirijanom Friedrichom 33,4. V štafeti Ilirijanov pa je plaval Vilfan na 50 m prosto v rekordnem času 27,3. V waterpolu dveh ilirijanskih postav so zmagali zeleni nad rumenimi s 5:2. Kamnik pa nad Jadrantom s 5:1 (3:1). Sodil je zelo dobro g. Kramaršič. V postavi Kamničanov sta bila najboljša Cerer in Karba.

Nogometna tekma Kamnik : Savica (Stražišče) je končala z zmago Kamničnov s 6:2. Z njo so se Kamničani revanžirali za nedavni poraz v Stražišču po veskotozi napeti in zelo lepi igri z obeh strani. Občinstvo je spremljalo potek igre z živahnim odobravanjem.

Težkoatletska prireditve je bila zvečer na kopališču ob veliki udeležbi občinstva. Nastopili so Kamničani in gostje v dviganju uteži, rokoborbi in boksu. Tu smo imeli spet priložnost opaziti velik napredek naših težkoatletov. V dviganju uteži je bila obojerno dosežena znanaka 115 kg. Tudi rokoborba je vsem zelo ugajala, medtem ko je o boksu občinstvo prav upravičeno izražalo svoje pomislike, že je to še sport.

Teški atleti v Kamniku. SK Kamnik je v nedeljo pomeril svoje mlade moči v plavanju, lahki atletiki, zvečer je pa težka atletska sekcija s svojimi atleti ter Ilirije in Slovana imela 3. nastop na Mestnem kopališču pred številnim občinstvom, ki je z zanimanjem sledilo poteku borbe. Prva sta nastopila dva para boksačev: 1 par Soklič SK Slovan — Golob, zmaga g. Goloba v 3 kolu po točkah. 2. par nastopi Heller SK Slovan — Leroh, borba se vršila 4 kole neodločeno, bila je pa vidna premoč g. Hellaerja, nato sledje dvigači. Pod vodstvom načelnika g. Mastnaka so nastopili: Stare Svetlin, Benkovič, Ličen, Petek in Bobek, ki je kljub svoji mladosti (15 let) dvignil obojerno 60 kg; sledi rokoborba: 1 par Podgoršek — Petek, zmaga Petek v 2 min. s tušem. 2. par Matjašič — Pogačar, zmaga v 8 min. Pogačar, 3. par Vajevce Ilirija — Jerman, zmaga Vajevce v 8 min. s tušem. Kot zadnji par nastopita Majcen kot gost iz Hrastnika — Goršek, zmaga Goršek v 3 kolu po točkah. Sodil je g. Orešič. Zahvala za lepo uspel nastop gre aginemu načelniku sekcije g. Mastnaku, ter poštvovalnemu predsedniku SK Kamnika g. Smucu, ki je s sprotno roko vodil, da so se vse današnje sportne prireditve vršile brezhibno. Plačilo za trud so g. predsedniku lepo napredujoče sekcije, SK Kamnik se zahvaljuje cenj. občinstvu za številni obisk, ter vsem atletom, ki so v lastni režiji prisostvovali prireditvi ter s tem pripomogli k lepemu uspehu. SK Kamnik, tež. atl. sek.

Redna seja ljubljanske hazena podzveze

je drevi ob 20 v posebni sobi kavarnne Evropa. Potrebna je navzočnost vseh odbornikov.

ZSK Hermes (službeno.) Seja centr. odbora se vrši danes točno ob 18.30 v klubski sobi na glav. kolodvoru. Radi važnosti iste, prosimo vse gg. odbornike, da se iste zanesljivo udeležijo.

Rediteljstvo za tekmo Zagreb : Ljubljana. Uprava olimpijskega pododbora za Ljubljano potrebuje za medmestno tekmo Zagreb : Ljubljana

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 80.50 do 81.50, agrarji 47 bl., vojna škoda promp. 371 do 372 (372), 7., 8. 373 bl. 9., 10. 372—373, begl. obv. 64 bl., 8% Blerovo pos. 77.50—80, 7% Blerovo pos. 67.50—68 (68). — Delnice: Priv. agrar. banka 233 bl., Trboveljska 100 blago.

Belgrad. Državni papirji: 7% inv. pos. 80.50 do 82, agrarji 46.25—47, vojna škoda promp. 371.50 do 372 (371), begl. obv. 65.25—65.75, 9. 65.25 den., 7% Blerovo pos. 67.75—68.25 (68), 7% stab. pos. 83.25. — Delnice: Narodna banka 5750—5850 (5760), Priv. agr. banka 227.50 den. (227).

Žitni trg

Položaj za pšenico je neizpremenjen. Mlačva je v polnem teku in je pričakovati njen zaključek zelo prti koncu tega tedna. Dovozi blaga na trg so minimalni in se imenuje danes za sromsko blago cena 115—117. Količina letošnjega pridelka je sicer nekoliko manjša, vendar je zato kakovost zelo dobra in je s tem nadoknaden izpad na ko-

ličin. Koruza je danes nekoliko slabjša in stane 75—77 nakladalna postaja. Tudi rž je dobro obrodila, kakor je tudi njena kakovost dobra. Zanjto zahtevajo 120 (prekmurska nakladalna postaja).

Ljubljana (franko nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu). Pšenica 78 kg, 2%, 122.50—125, ban. 78 kg, 2% 120—122.50, oves slav. 100—120, koruza pop. suba s kval. garancijo bē. 76—78, ban. 74—76, činkvanti bē. 108—110.50, moka nišla ban. 205—215, ban. 200—210, št. 2 180—190, št. 5 160—170, otrobi debeli 100—105.

Novi Sad. Stara pšenica ne notira; nova pšenica neizpremenjena. Oves nov 77.50—80, ječmen novi 64 kg 75—77.50, rž. bē. 97.50—100, koruza. bē. 73—74, bē. okol. Novi Sad 74—75, ban. 74—75, srem. parit. Indija 73—74, Indija 73—74; moka bē. nišla 190—210, št. 7 170—190, št. 5 150—170 št. 6 130—150, št. 7 110—120, št. 8 85—90; otrobi bē. in srem. 75—77.50, ban. 72.50—75, bē. 75 do 77.50. — Tendence vzdržana. Promet srejni.

Mednarodna veslaška tekma na Rotseeju pri Lucernu dne 20. in 21. julija 1935. V mednarodnem športnem svetu tako priljubljena veslaška tekma na Rotseeju bo tudi letos združila množico tekmovalcev in obeta biti prvovredni športni dogodek. Spremljevalni viak bo gledalcem omogočil točno zasledovanje tekme na celi progi.

Olimpijada v Berlinu
2300 ljudi je stalno zaposlenih na olimpijskem stadionu. Na ogromnih prostorih »Sportforum«, kjer se dvigajo ponosni stadioni za prihodnje olimpijske igre, je zaposlenih 2300 delavcev, ki pripravljajo vse prostore za tekme. Ogromne mase materiala se je že prestavilo in cele vlake materiala, ki je potreben za ureditev raznih naprav, so že navozili na te sportne prostore. Stadion bo 1. maja 1936 dogotovljen in izročeno svojemu namenu.

Veliki popusti na železnih. Da bi bila udeležba čim večja, je nemški olimpijski odbor preskrbel za čim cenejši prevoz udeležencev v Berlin in nazaj. Ze lani je sporočil, da je za udeležence na prekoceceanskih parnikih dovoljen 20% popust. Sedaj pa je prišlo obvestilo, da se ta popust še zniža, in sicer na 30% za vse one, ki bodo od 15. junija 1936 zapustili ameriško obalo in ki bodo pred 15. septembrom odpotovali iz Evrope. — Na nemških železnih dobijo vsi inozemski udeleženci 60% popusta pod pogojem, ako ostanejo vsaj sedem dni v Nemčiji. Ker je z gotovostjo računati, da bodo tudi ostale države dovolile popust za udeležence na berlinski olimpijadi, bo marsikomu dana možnost, da si ogleda na cenen način Berlin in največje svetovne borbe na sportnem poiju, kar smo jih imeli doslej priložnosti videti.

Prilpave vseh narodov so velikanske. Vsji narodi sveta, ki se bavijo s sportom, se tako mrzlično pripravljajo na berlinsko olimpijado, kakor doslej še nikoli, odkar obstojajo moderne olimpijske igre. Po prijavih, ki jih čitamo v poročilih nemškega olimpijskega odbora, vlada po vsem sportnem svetu za Garmisch-Partenkirchen ter za Berlin tako zanimanje, kakor ga zgodovina olimpijskih iger ne pomeni. Tudi se menda še nikoli ni zgodilo, da bi bile že leto pred pričetkom za kako prireditve vstopnice v predprodaji, kakor je to primer za IV. zimsko in XI. letno olimpijado. In kakšno povpraševanje je po vstopnicah! Nekatero vrste vstopnic so že sploh razprodane.

Amerika in zimske olimpijske igre. Američani so se že pripravili za zimske igre: pride okrog 70 tekmovalcev. Predvidoma bodo poslaviili 18 smučarjev, za holecj 13, za hitrosno drsanje 4, za bob 14 moških in za umetno drsanje 6 (mešano). K temu pa je prišlo še nekatere smučarke, ki se bodo udeležile smuka in slaloma.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 16. julija: 12.00 Kotelbeyeve skladbe na ploščah — 12.45 Poročila, vreme — 13.00 Cas, obvestila — 13.15 »Doma so za Savo pod Smarno goro«, pa svirajo take, za uho in peto (Magistrov trio) — 14.00 Vreme, spored, borza — 18.00 Plošče in basni in pesmi zale, za dečke ter deklice, pridne in male; Adamičeve otroške pesmi za sopran in alt, pojeta gdni Kristanova in Rudolfova, vmes plošče — 19.10 Cas, vreme, poročila, program, obvestila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Iz krajev, kjer žanjajo dvakrat na leto (z besedo in pesmijo po južni Srbiji, g. Regally) — 21.00 Valček na valček: Mandolinistični sekstet, vmes plošče — 21.30 Cas, poročila, vreme, spored — 22.30 Angleške plošče — Konec ob 23.00.

Drugi programi:

Torek, 16. julija. — Belgrad: 20.00 Vokalni koncert — 20.30 Caruso poje (plošče) — 22.30 Radio-orkester. — Zagreb: 20.15 Plošče — 20.45 Koncert na flavti — 21.30 Vokalni koncert — 22.15 Tamburaški orkester — Dunaj: 17.20 Vesele pesmi — 18.00 Chopinova kom. gl. — 20.00 Nedbalove skladbe — 21.00 Premos Verdijeve opere Aide — 24.15 Sal. gl. — Trst-Milan: 17.05 Salonska glasba — 20.50 Godba na pihala in operne arije — 21.45 Operetna ura. — Rim-Bari: 20.40 Igra — 22.00 Plesna glasba. — Budimpešta: 19.50 Igra — 22.00 Plošče — 23.00 Laska glasba. — Praga: 19.25 Godba na pihala — 21.15 Češke skladbe za jazz — 21.40 Zab. gl. — Varšava: 20.10 Vaške melodije — 21.00 Violinski koncert — 22.00 Zbor — 22.40 Plošče. — Berlin: 20.10 Radiokabaret. — Vratislava: 20.10 Igra. — Frankfurt: 20.00 Traviata, opera, Verdi, prenos iz Lipskega.

Iščemo za svoj orodjarski oddelek spretnega in samostojnega

orodjarja

Absolventi Srednje tehniške šole, ki poznajo orodje za umetno smolo, imajo prednost. Natančne ponudbe z navedbo plače je poslati Tovarni elektrotehničnega materijala „Volta“, Celje, Pošt. predal 113.

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Turševa cesta
(palača Poštni dom)

sprejema vsakovrstna naročila, tičočja se „Slovenca“, in daje tozadevne informacije

MALI OGLASI

V malih oglasih volja vsaka beseda Din 1.—; žentlovenjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonska, 3 mm visoka petilna vrstica po Din 2.50. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamke.

Službe iščejo

Mlado kmečko dekle
išče službo pri krščanski družini k otrokom ali pomoč pri gospodinjstvu. — Naslov v upravi „Slovenca“ pod številko 8463.

Službo dobe

Trgov. pomočnika
mešane stroke, popolnoma zdravega, prostega vojaštine, agilnega dobroprodajalca, izloženega aranzjerja in manufakturnista z daljšo prakso, sprejem s hrano in stanovanjem v hiši. Ponudbe s curric. vitae in sliko ter zahtevki pod šifro »Večja trgovina na deželi« 8334 na upravo »Slovenca« (b)

Pridnega hlapca,
mladega, poštenega, takoj sprejem. Naslov v upravi pod št. 8416.

Organist in cerkvenik
se sprejme pri tuk. cerkvi takoj. Prednost ima obrtnik. — Zupniški urad Sv. Jurij ob Pesnici

Gospodično
sprejem k dveletnemu otroku. Naslov v knjižarni Djordjevič, Požarevac.

Postrežnico
sprejem, mlajših let. — Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 8419.

Stanovanja

ODDAJO:
Petsobno stanovanje
komfortno, oddam za avgust ali september na Vodnikovih 17, Šiška.

Dve krasni sobi
oddam takoj v lepem letoviškem kraju blizu Bleda. Vprašati je pri Kmetijskem društvu v Goriah pri Bledu.

Dvosobno stanovanje
na Kodeljovem, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8465.

Komfort. stanovanje
trisosbno, s kopalnico oddam takoj ali sl. avgustom. Klunova ulica 12, Kodljevo.

IŠČEJO:
Stanovanje

dvo- ali trisosbno, s kopalco in pritlikinami, išče mirna triclanska obitelj s 1. ali 15. avgustom. Pisemne ponudbe na Janko Kocbek, Ljubljana, Hotel »Metropol«.

Mirno stanovanje
2-3 sob. solčno, iščem. S plinom in kopalnico (ne pritlično). Dr. Pavlič, fin. direkcija, Ljubljana.

Prodamo

Zadovoljimo
vsakogar v cenil in kvaliteti. Lister sukniči 145 Din, sportni 98 Din, la. pumparce 98 D, svilen srajce 45 D itd. Presker, Sv. Petra cesta 14. (f)

Stalna razprodaja
polnomastnega a la trapistovskega

sira
v hlebčkih in blokkih
po 16 Din kg
Černe Oskar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 35

Tvrdba
Stanko Florjančič
železnina, Sv. Petra cesta, pri Zmajskem mostu, odprodaja iz skladišča razno kuhinjsko posodo, razno orodje, štedilnike, tehtnice itd., po najnižjih cenah (vhod skozi dvorišče). — V račun se vzamejo tudi hranilne knjižice ljubljanskih zavodov.

Okrušeno posodo

prodaja po nizki ceni Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska c. 1. Nakup starih kovin, čebelarake potrebščine. Monopolna zaloga razstreljiv. (f)

4 rudeče oleandre

lepe, prodam. Podmilščakova ulica 41.

Kupimo

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Posrestva

Enonadstropno hišo
z devetimi stanovanji in dva trgovska lokala, z lepim vrtom 450 m², na prometnem kraju v Ljubljani, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8417.

Stanovanjska hiša
velika, 5 minut od postaje Sevnica, na zelo prometni točki, pripravna za kakakega obrtnika ali upokojenca, napredaj V hiši je 7 strank ter so stanovanja vsa oddana. Hiša je renovirana ter v najboljšem stanju. Zraven je tudi gospodarsko poslopje in dva vrta. Poizve se pri trg. Pavlu Stergar, Sevnica 207.

Glasba

Muzika

prodaja klavirje, harmonije, violine, kitare, strune in vse glasbilske potrebščine. — Popravila in ugašane vsa glasbila strokovnjaško in najceneje. Izposojevalnica klavirjev

Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 4.

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10

Obrt

Entel - ažur - plise
izvrši ekspres — Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Strudel. (f)

Avtobusni izlet

v nedeljo 28. t. m. v toplice Dobro in Rog. Slatino. Cena vožnji za tja in nazaj s kosilom vred 125.— Din za osebo. Prijave in program v trgov. »Lustras«, zraven Slamičeve restavracije.

ZENINI!

NEVESTE!

V zakonu se Vam obeta lepa, a zelo težka naloga, vzgoja Vaših otrok. Zato Vam priporočamo knjigo:

Volc:

OTROK

I. in II. del

Poglavja o vzgoji, katera Vam pomagajo, da dosežete lepe uspehe na vzgojnem polju.

Knjiga ima dva dela, v katerih Vam podaja pisatelj točne smernice za vzgojo Vaše dece. Vse potrebno najdete v tej knjigi — kako odpravite otroku slabe lastnosti ter ga dovedete čez vse strmine življenja k vzvišenemu cilju, da postane pravi krščanski mož ali žena, kakršne tako nujno rabi slovenski narod.

Knjiga stane I. del nevezan Din 25.—, vezan Din 35.—; II. del nevezan Din 24.—, vezan Din 34.— ter se dobi pri

H. NIČMAN - LJUBLJANA

Kopitarjeva ulica 2

Tinčkove in Tončkove prigode

78.

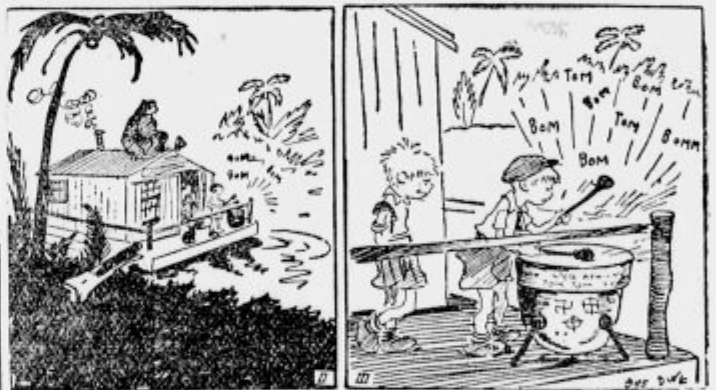
ODHOD IZ TABORIŠČA

Zmagovalcem je padel v roko bogat plen. Opica je pobasala dragocen boben, ki je bil last samega poglavarja Hamhama, Tinček in Tonček pa sta si okrasila glavo s perjanicami iz poglavarjeve shrambe, za spomin pa sta vzela s seboj še zlat vrč.

»Hojej, ali se bodo tovariši čudili, ko se vrnemo k njim!« dejal Tinček.

Na čelu junaške čete je ponosno racal kuža Muki in tako samozavestno migal z repkom, kakor da ima levji delež na zmagi in in ne gorila...

Ko so srečno dospeli do splava, sta dečka takoj skušala dobiti zvezo s kapitanom Mrharjem. Tinček je začel točič ob boben in oddajati obvestilo:

»Halo, kapitan Mrhar, ljudozreem sva srečno odnesla pete, zdaj sv av svojem splavu, s katerim odveslava spet na široko morje. Na svidenjete!

PEVČEK

Ljubzenska zgodba mlade duše

Dečko vedno spet odkimuje. Tedaj se Heloiza pri-
vije k njemu in šepoče:

»In potem — Ivan — vzela bi te za svojega zalega, gosposkega, mladega dvorskega plemčiča. Pri sebi bi te rada imela. Treba mi je tvoje srčnosti in modrosti, tvoje zvestobe in tvoje ljubezni! — Ivan! — Sleherni dan bi bil z mano, me spremljal, kamorkoli bi šla. — Pred tvojimi pogumnimi očmi bi se gospodje ne drznili žaliti me. — In jaz, — Ivan — — jaz ti hočem povrniti! — Ivan —, pojdi z mano!«

»Ne morem,« iztisne iz sebe dečko.
»Zakaj ne moreš? vpraša Heloiza in skuša srečati njegov pogled.

Ivan dvigne trpoleče oči in drhteč reče:
»Frančiškan hočem postati.«

Heloiza se zasmije.
»Tega vendar ne praviš zares!«

»Zares,« odvrne Ivan krepkeje in se zravna.
Ona mu seže z nežnimi prsti v lase in meni pri-
zanesljivo:

»O ti neumni, sladki fant ti — to je vse skupaj sama otročja sanjarija! V samostan naj hodijo trapasti topoglavi, ne pa taki zali, čedni fantiči, ki imajo tako vroče oči — in tako rdeča, kljubestna usta — in ki znajo povrh tega še tako nebeško gostiti!«

Ivan nagne glavo v stran. Zakaj neki se smeje? Togo se drži Ivan proč od nje in reče trdo in hladno:

»Pa hočem.«
»Mon dieu, — zakaj hočeš?«

Z nezavedno premočjo zre dečko doli nanjo.
Zakaj, tega bi ona ne mogla nikdar doumeti.

»Je že tako.«
S tem bi Ivan najrajši, da bi bilo zadeve konec.

Toda prav to mika gospodično. Sluti, da skriva dečko v sebi skrivnost, ki je izključno samo njegova skrivnost. Tisti nedoločni nekaj, ki daje jasnost in svežost njegovemu značaju, diha vanjo iz njegove zaprtosti.

»Kaj si tako pobožen?«

Ivan ne čuje zbadljivke, ki zveni iz teh besed. Le zgolj iz sramežljivosti trzne tako odklanjajoče z rameni. Heloiza čuti, da se ji izmika. Ni ubrala pravih strun.

»Ah,« reče obožno, »imaš prav! Kaj tudi ima človek od sveta! Ne maram te odvrčati. Bilo je samopridno od mene. Mislila sem si le tako — čudovito lepo.«

Zalostno se pogrezne sama vase.
In zdaj je Ivan tisti, ki jo prime za roko in potr šepeče:

»Mi je žal, — pa ne more biti drugače.«
»Ne, ne more biti drugače,« ponovi ona. »Jasno spoznam. Le postani frančiškan. O moder si in spreten; postaneš pač kmalu kanonik in škof, — kdo ve, morda še celo kardinal! Ne maram ti biti napotki. Kaj tudi zato, če kaka uboga dvorna gospodična — —.«

Glas ji utone v solzah. Hlastno vstane in postopica nekaj drobnih korakov proti vratom. Tedaj skoči Ivan kvišku in ji zastavi pot.

»Gospodična, nikar tako — —« zaprosi.

»Prav tako!« vzkligne gospodična trepetajoč in svaljka zobčasti robček v drhteči roki. »Kaj veš ti, kaj se pravi, živeti na dvoru, kaj veš, kaj se pravi, biti obdan od lažnivih kač — in — — kralj sam — ah, ničesar ne veš, — sicer bi razumel, zakaj sem te hotela vzeti sabo — in bi ne imel kamena namesto srca!«

Ah, Ivan nima kamena namesto srca. Seveda ne ve ničesar o vseh teh skrivnostnih, sijajnih strahotah, toda to ve: gospodična nima nikogar, srce ji morita obup in bridkost. On pa bi ji lahko pomagal, pa ne sme. Kaj, ali ji res ne sme? Saj se vendar ni zaobljubil, da ostane v št. Vidu. Kaj ne more tudi v Draždanih postati duhoven? — Moj Bog, kaj naj stori, da bo prav?

V nemi bolečini stoji pred njo. Heloiza se razvname: Premagala sem ga! Moj je! V vroči radosti, ki se vpleta vanjo iskreno ganotje, pije gospodična njegove goreče, globoke poglede, ah, tako iskreno, čisto potezo okrog ust, ki ne govori o ničemer drugim razen o deškem smehu in skrivnih svetlih bolestih — in zgrozi se v čudni sreči. To ni kakšna affaire de coeur, — ni kaka zaljubljena pustolovščina, to je prva ljubezen — ljubezen! —

In tedaj se čudovito lepa mlada dama, ki so ji ležali in od hrepenjenja medleli pri nogah že najbogatejši in najmenitnejši možje dveh kraljestev, ne more več premagovati: oviti mora rjavemu fantiču roke okrog vrata in skoraj s ponižnim glasom zašepoče:

»Kaj me ne ljubiš, — Ivan?«

Tedaj švigne visoko zublaj v Ivanu. Njegova srmežljivost se stopi v njenih pogledih.

»Ljubim,« reče glasno in smelo in jo objame z obema rokama.

Polahko mu sklone Heloiza obraz nasproti. Tedaj jo poljubi — čisto plaho in nalahno in naglo — in zašepeta drhteč od groze: »Heloiza,« kakor si je že stokrat narekoval sam sebi.

Ko pa je beseda izzvenela, zavoni daleč tam zunaj na drugem koncu mesta zvon. Spočetka ga Ivan kar nič ne čuje. Potem pa, ko dahne veter in vrže glas krepkeje v izbičo, se prestraši, da se kar zdrzne: že Marijo zvoni!

Kaj zre fantič kar mahoma tako zgubljeno tja nekam?

S. M. Felicite Kalinšek je izšla v novem osmem natisu 15. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjižarna.

Slovenska kuharica